

Materiały pomocnicze dla nauczyciela do przygotowania planu wynikowego dla klasy IV liceum ogólnokształcącego i technikum

Uwaga: Treści z zakresu rozszerzonego zaznaczono na żółto. Tematy z zakresu rozszerzonego dodatkowo opatrzone literami **ZR**.

WSPÓŁCZESNOŚĆ			
Material	Środki dydaktyczne GWO zamieszczone na stronie internetowej	Wymagania w podstawie programowej Uczeń:	Wymagania szczegółowe zoperacjonalizowane Uczeń:
<p>podręcznik Tablica chronologiczna, s. 10, O epoce, s. 12</p> <p><u>Czytanie ze zrozumieniem</u> Zbigniew Jarosiński, <i>Literatura lat 1945–1975</i>, s. 28</p> <p>podręcznik: Człowiek w trybach kultury masowej. <i>Dyptyk Marilyn Andy’ego Warhola</i>, s. 30</p> <p>ZR „Człowiek jest tylko tym, czym siebie czyni”. Egzystencjalna filozofia wyboru</p>	<p>Załączniki do podręcznika nauczycielskiego <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> – klucz odpowiedzi, schemat punktowania</p> <p>Karty pracy – karta pracy nr 4 (Dzieło otwarte)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, [...] literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r. I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz [...] odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: [...] leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: [...] wersyfikacyjne, [...] określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści [...] i symboliczne utworu literackiego I.1.5 	<p><u>I.1.Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia określenia nazywające literaturę powstałą po 1945 roku; wyjaśnia, jak je ocenia Zbigniew Jarosiński • ustala, na jakich zasadach współistniały różne pokolenia tworzące literaturę powojenną • wskazuje podobieństwa i różnice między literaturą powstającą w kraju i na emigracji • rozpoznaje cechy prądów artystycznych (pop-art) • po przeczytaniu fragmentu eseju A. Camusa <i>Człowiek zbuntowany</i> wyjaśnia, jak rozumie sformułowanie „buntownik metafizyczny”, odwołując się do znaczenia wyrazu „metafizyka”; w kontekście ostatniego akapitu tekstu wyjaśnia sens zdania: „Bunt ludzki kończy się rewolucją metafizyczną”; interpretuje postawę buntownika w kontekście filozofii egzystencjalnej • po zapoznaniu się z fragmentem wykładu J.-P. Sartre’a <i>Egzystencjalizm jest humanizmem</i> wyjaśnia, jak rozumie stwierdzenie: „egzystencja poprzedza istotę”, i co oznacza myśl, że człowiek jest „projektem przeżywanym subiektywnie” • wyjaśnia, na czym – według Mouniera we fragmencie tekstu <i>Co to jest personalizm?</i> – polega dramatyczność ludzkiego losu, i ustala, czy poczucie dramatyczności służy rozwojowi człowieka

<p>Albert Camus, <i>Człowiek zbuntowany</i> (fragm.), s. 33; Jean-Paul Sartre, <i>Egzystencjalizm jest humanizmem</i> (fragm.), s. 36; Emmanuel Mounier, <i>Co to jest personalizm?</i> (fragm.), s. 38</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Albert Camus, <i>Dżuma</i>, s. 40</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Miasto pozbawione malowniczości, roślinności i duszy. Dlaczego Oran? Albert Camus, <i>Dżuma</i> (fragm.); s. 41; Nawiązanie: Swietłana Aleksijewicz, <i>Czarnobyłska modlitwa. Kronika przyszłości</i> (fragm.), s. 44</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u></p>	<p>Sprawdzian i test do lektury</p> <p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy do lektury <i>Dżuma</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i [...], tragizm, [...]; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter I.1.7 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów [...] w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym [...] <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza, [...] I.1.12 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje personalistyczną tezę o „przekraczaniu samego siebie” z postawą egzystencjalną wyrażoną przez J.-P. Sartre’a na temat wolności i odpowiedzialności osoby ludzkiej • na podstawie tekstów Camusa, Sartre’a i Mouniera omawia przedstawione w nich koncepcje człowieka; ocenia, jakie miejsce i znaczenie przypisuje mu współczesna filozofia • na podstawie tekstów Sartre’a i Camusa oraz biorąc pod uwagę <i>Mit Syzyfa</i> Camusa, przedstawia najważniejsze postulaty filozofii egzystencjalnej; zwraca też uwagę na rolę wolności i odpowiedzialności w twórczości obu pisarzy • określa <i>Dżumę</i> A. Camusa jako parabolę; wie, że przedstawione w powieści wydarzenia można odczytywać zarówno w wymiarze historycznym, jak i uniwersalnym • ustala, jak ukazane jest miasto, w którym rozgrywa się akcja powieści <i>Dżuma</i>; wie, co narrator podkreśla w opisie Oranu: typowość czy odmienność; uzasadnia nazwanie Oranu „miastem bez podejrzeń” • charakteryzuje narratora powieści A. Camusa, przytaczając właściwe fragmenty • interpretuje tytuł utworu Swietłany Aleksijewicz <i>Czarnobyłska modlitwa. Kronika przyszłości</i>; wyjaśnia, o jakich zniszczeniach pisze autorka • dowodzi, w jaki sposób problem przedstawiony przez Aleksijewicz łączy się z kwestią poruszaną przez Camusa • pracując w grupach, analizuje jedną z rozmów Ramberta z doktorem Rieux; przypomina sobie, czego Rambert doświadczył w okresie pomiędzy pierwszą a drugą rozmową, analizuje zmianę, która w tym czasie zaszła w bohaterze; określa, jaki wpływ na podjęcie decyzji o pozostaniu w Oranie miała rozmowa Ramberta ze starą Hiszpanką, co dawało mu prawo do omijania obowiązujących przepisów, a jakie prawo ostatecznie sobie narzucił, jak zmieniło się rozumienie miłości przez bohatera • porównuje Ramberta z bohaterem romantycznym, biorąc pod uwagę: jego dylematy, sposób reagowania na rzeczywistość, typ wrażliwości, stosunek do miłości • analizuje, czego kaznodzieja oczekuje od wiernych
---	---	--	--	---

<p>„Ależ ja nie jestem stąd!”. Prawo do szczęścia i wolność wyboru Albert Camus, <i>Dżuma</i> (fragm.), s. 45</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> „Miłość do Boga jest trudną miłością”. Poszukiwanie prawdy o Bogu i człowieku Albert Camus, <i>Dżuma</i> (fragm.), s. 49</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> „W ludziach więcej rzeczy zasługuje na podziw niż na pogardę”. Człowiek wobec zła Albert Camus, <i>Dżuma</i> (fragm.), s. 55</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Albert Camus, <i>Dżuma</i> <u>Zadania do całej lektury</u>, s. 63</p>			<ul style="list-style-type: none"> • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywalnych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst [...], historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, [...], egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina sobie wydarzenie, którego ojciec Paneloux był świadkiem w czasie między wygłoszeniem obu kazań • analizuje rozważania o złu, odpowiadając na pytania dotyczące przykładów zła podawanych przez duchownego i tego, jak zostają one ocenione, oraz o wniosek wyciągnięty z tych rozważań • przedstawia, jak ksiądz Paneloux rozumie tajemnicę wiary i dlaczego miłość do Boga nazywa trudną • porównuje oba kazania księdza Paneloux, biorąc pod uwagę: sposób zwracania się do wiernych, tezy dotyczące przyczyn zarazy postawione w pierwszym i drugim kazaniu; zastanawia się, jaki pogląd dotyczący pochodzenia istoty zła jest zawarty w pierwszym kazaniu ojca Paneloux, a jaki – w drugim, i co było powodem zmiany postawy duchownego • określa zjawiska pogodowe towarzyszące obu kazaniom • ustala, jaka jest sytuacja w mieście, kiedy Tarrou przychodzi ze swoją propozycją, i na czym polega jego plan • analizuje przebieg rozmowy między bohaterami powieści, odpowiadając na pytania, czym dla każdego z nich jest dżuma i jakie są motywy ich działania; interpretuje wypowiedź doktora: „skoro jednak śmierć ustanawia porządek świata, może lepiej jest dla Boga, że nie wierzy się w niego i walczy ze wszystkich sił ze śmiercią, nie wznosząc oczu ku temu niebu, gdzie on milczy” • wyjaśnia, co oznaczają słowa Tarrou: „Każdy nosi w sobie dżumę” • interpretuje poglądy Tarrou w kontekście założeń egzystencjalizmu • przedstawia, jak swoją rolę w sytuacji epidemii widzi doktor i jak to uzasadnia • tłumaczy, jak rozumie pragnienie świętości w świecie bez Boga; rozstrzyga, czy Tarrou można uznać za takiego świętego • mówi, jak doktor Rieux tłumaczy motywy napisania „kroniki z dni zarazy” • analizuje kreacje bohaterów <i>Dżumy</i> i wyjaśnia, czemu służy ich indywidualizacja w kontekście problematyki powieści
		<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...] I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, [...]) popularnonaukowych i naukowych [...]; • rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy 	

„Czym jest poezja, która nie ocala”? Czesława Miłosza koncepcja sztuki poetyckiej, s. 65; Czesław Miłosz, *W Warszawie*, s. 66; Czesław Miłosz, *Przedmowa*, s. 68

„Zapomnijcie o nas...”. O pokoleniu porażonym wojną w poezji Tadeusza Różewicza, s. 70; Tadeusz Różewicz, *Ocalony*, s. 71; *Lament*, s. 72; *Zostawcie nas*, s. 73

„A ocalenie tylko w tobie”. Rozważania o przesłaniu *Traktatu moralnego* Czesława Miłosza, s. 75; Czesław Miłosz, *Traktat moralny* (fragm.), s. 76

lektura
obowiązkowa
George Orwell, *Rok 1984* (fragm.), s. 80

Sprawdzian i test do lektury

Scenariusze do lektur

	<p>jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> określa wpływ starożytnego teatru [...] na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej; stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7 	
<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce akcji powieści i tłumaczy, jakie możliwości fabularne dało autorowi stworzenie przestrzeni zamkniętej śledzi w powieści analogie pomiędzy dżumą a wojną, potwierdzające paraboliczny charakter utworu omawia najważniejsze problemy dotyczące ludzkiej egzystencji, podjęte w <i>Dżumie</i>, biorąc pod uwagę: znaczenie odpowiedzialności, postawy wobec zła, szukanie sensu życia wyjaśnia, odwołując się do wypowiedzi W. Szydlowskiej, czym dla wybranych bohaterów <i>Dżumy</i> jest wolność przypomina przesłanie eseju Camusa <i>Mit Syzyfa</i> i w jego kontekście interpretuje postawy wybranych bohaterów <i>Dżumy</i> podaje, jakie prawdy o człowieku można wywieść z utworu Camusa wyjaśnia, jaki wzór bohaterstwa proponuje doktor Rieux, uznając Granda za przykład przedstawia, odwołując się do tekstu tłumaczki J. Guze, w jaki sposób Camus zrealizował w <i>Dżumie</i> deklarowaną przez siebie koncepcję powinności artysty ustala, jak na strukturę narracji w powieści wpływa koncepcja napisania kroniki i jaką rolę odgrywa wprowadzenie zapisków Tarrou wyjaśnia, jaką funkcję w powieści pełnią opisy przyrody analizuje dekalog Camusa i porównuje, jaki obraz człowieka i jego powinności wyłania się z powieści Camusa, a jaki z jego dekalogu; uzasadnia, które zasady mógłby znać za własne interpretuje wyznanie Camusa: „Nie wierzę w Boga i nie jestem ateistą” rozważa opinię Czesława Miłosza dotyczącą autora <i>Dżumy</i> przypomina sobie utwory wojenne K.K. Baczyńskiego, T. Gajcego ukazujące apokalipsę spełnioną i wypowiada się na temat, jaki nastrój je charakteryzował oraz jakie obrazy w nich dominowały określa sytuację liryczną w wierszu Czesława Miłosza <i>W Warszawie</i>; udowadnia, że osoba mówiąca w wierszu jest poetą, który prowadzi wewnętrzny dialog; wyjaśnia, jaką wizję własnej twórczości przedstawia podmiot mówiący
<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście II.2.1 rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania II.2.2 zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje [...] aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym II.2.5 rozpoznaje rodzaje stylizacji ([...] kolokwializacja, stylizacja środowiskowa [...] itp.) oraz określa ich funkcje w tekście II.2.6 	

<p><u>lektura obowiązkowa</u> „Wielki Brat patrzy”. Życie w angosocu George Orwell, <i>Rok 1984</i> (fragm.), s. 82</p>	<p>– cykl scenariuszy do lektury <i>1984</i> Karta pracy do matury – Nowomowa</p>		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym [...] II.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czy podmiot mówiący w wierszu <i>W Warszawie</i> dystansuje się wobec tradycji romantycznej; ustala, jaką wizję dziejów własnego narodu przedstawia podmiot liryczny – analizuje obecne w utworze nawiązania literackie i kulturowe oraz określa ich funkcje
<p><u>lektura obowiązkowa</u> O mechanizmach władzy w systemie totalitarnym George Orwell, <i>Rok 1984</i> (fragm.), s. 91</p>		<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi [...], dba o jasność i precyzję komunikatu II.3.4 • posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej II.3.5 • stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. [...] II.3.7 • rozróżnia pojęcia manipulacji [...], stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności; rozpoznaje te zjawiska w tekstach i je charakteryzuje II.3.8 • stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednie do sytuacji II.3.9 • charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej) II.3.10 	<ul style="list-style-type: none"> • analizując dwie ostatnie strofy wiersza <i>W Warszawie</i>, wyjaśnia, na czym – według Czesława Miłosza – polega tragizm poety • na podstawie drugiej strofy wiersza Czesława Miłosza <i>Przedmowa</i> wyjaśnia, jak osoba mówiąca charakteryzuje adresata; określa cel wypowiedzi podmiotu lirycznego; omawia nawiązanie do pogańskiego obrzędu dziadów i wyjaśnia, jaką to pełni funkcję • wskazuje fragmenty dotyczące powinności poezji i je interpretuje • wyjaśnia, dlaczego Miłosz umieścił wiersz <i>Przedmowa</i> na początku publikacji, mimo że utwór powstał jako ostatni z tomu • prezentuje stanowisko Miłosza wobec postawy romantycznej • przedstawia własne przemyślenia na temat konsekwencji oddziaływania romantycznego wzorca kulturowego, odwołując się do literatury romantycznej, poezji czasów wojny i okupacji oraz wydarzeń historycznych • wskazują klamrę kompozycyjną w wierszu Tadeusza Różewicza <i>Ocalony</i>; wyjaśnia, jakie informacje zostały w niej zawarte; znajduje i interpretuje obrazy poetyckie, w których podmiot liryczny przedstawia swoje doświadczenia z czasów wojny; analizuje, jak wojenne przeżycia osoby mówiącej wpłynęły na postrzeganie przez nią świata wartości; ustala, które przeciwstawne pojęcia zostały zestawione i jaką wartość upatruje w nich podmiot liryczny; analizując szóstą strofę, ustala, kogo poszukuje osoba mówiąca i jakie są jej oczekiwania
<p><u>lektura obowiązkowa</u> George Orwell, <i>Rok 1984</i>; <u>Zadania do całej lektury</u>, s. 104; Nawiązanie: Ewa Lipska, <i>Z cyklu: Wielkie awarie (I)</i>, s. 106</p>		<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...] II.4.1 • wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2 • rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu językowego w tekście artystycznym II.4.3 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację liryczną w wierszu Różewicza <i>Lament</i> i mówi, kim jest podmiot liryczny; określa adresatów wypowiedzi oraz wyjaśnia, jaką funkcję pełni wyliczenie tych postaci; interpretuje profesje postaci wymienionych przez osobę mówiącą oraz tłumaczy, jakie wartości reprezentują; ustala, jakie znaczenie ma zwrot do ojca w zakończeniu pierwszej

<p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Józef Mackiewicz, <i>Droga donikąd</i>. Los Polaków pod sowiecką okupacją. <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewi- cza, s. 108 Nawiązanie: Wisława Szymbor- ska, <i>Jacyś ludzie</i>, s. 121</p> <p>Socrealizm; infografika, s. 122</p> <p>W świecie zniewolonego umysłu, s. 124; Leopold Tyrmand, <i>Dziennik 1954</i> (fragm.), s. 125; Czesław Miłosz, <i>Zniewolony umysł</i> (fragm.), s. 127</p> <p>Literatura polska na emigracji, s. 130 Sztuka życia bez ojczyzny, s. 131; Stanisław Baliński, <i>Polska Podziemna</i>, s. 131 <i>Modlitwa</i> <i>polska</i>, s. 132; Kazimierz Wierzyński, <i>Nie ma</i></p>	<p>karty pracy do epok – karta pracy nr 5 (Fangor Postaci)</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1 • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej III.1.2 • rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną [...] III.1.3 • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, [...]) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, [...]) III.1.5 • rozumie zjawisko nowomowy; określa jego cechy i funkcje w tekście III.1.10 	<p>strofy wiersza; analizuje portret podmiotu mówiącego zawarty w drugiej i trzeciej strofie; wymienia atrybuty młodości podane przez osobę mówiącą; wyjaśnia, na czym polega okaleczenie podmiotu lirycznego i udziela odpowiedzi na pytania, jakie doświadczenia go odmieniły, kim się stał, jakie były tego konsekwencje, jak można interpretować anaforę zawartą w trzech ostatnich wersach</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomina sobie, czym jest lament w tradycji literackiej, i w tym kontekście interpretuje tytuł wiersza Różewicza • wie, w czym imieniu wypowiada się podmiot liryczny wiersza Tadeusza Różewicza <i>Zostawcie nas</i> i do kogo się zwraca; ustala, jakie oczekiwania wobec adresatów formułuje osoba mówiąca; analizuje wyznaczenie podmiotu lirycznego; wie, jaki obraz przeżyć pokolenia wojennego się z niego wyłania • w utworach Tadeusza Różewicza wskazuje cechy wiersza wolnego; wyjaśnia, czy ta forma może służyć ukazaniu tragizmu wojennych przeżyć • interpretuje przytoczoną wypowiedź Różewicza odnośnie źródła jego twórczości • na podstawie omówionych wierszy i biorąc pod uwagę wypowiedź Zbigniewa Majchrowskiego, wyjaśnia, na czym polega poetycka polemika Różewicza z Miłoszem • wypowiada się na temat stanowiska Andrzeja Skrendy na temat związku problematyki powojennych wierszy Różewicza z ich formą; wskazuje w omawianych wierszach nowatorskie rozwiązania, o których mówi autor artykułu • zna cechy poezji traktatowej, wskazuje je w utworze Miłosza, biorąc pod uwagę wypowiedź literaturoznawcy Łukasza Tischnera • wyjaśnia, czego dotyczą pytania zawarte w pierwszej strofie <i>Traktatu moralnego</i> Czesława Miłosza; przedstawia postulaty, które osoba mówiąca kieruje do adresata w odniesieniu do cytowanej wypowiedzi; mówi, w czym dostrzega ironię i wyjaśnia, jaką funkcję pełni ona w tekście; opowiada o tym, jaki obraz rzeczywistości wyłania się z analizowanych frag-
		<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi III.2.3 	

<p>dla nas uciezki, s. 132, Kufer, s. 133</p> <p>Literatura polska na emigracji. Raj utracony, s. 134; Czesław Miłosz, <i>Dolina Issy</i> (fragm.), s. 134;</p> <p>ZR Jerzy Stempowski, <i>Esej berdyczowski</i> (fragm.), s.138</p> <p>Literatura polska na emigracji. Widok z tamtej strony, s. 143; Witold Gombrowicz, <i>Trans-Atlantyk</i> (fragm.), s. 143, Jacek Kaczmarski, <i>Nasza klasa</i>, s. 145, Radek Knapp, <i>Lekcje pana Kuki</i> (fragm.), s. 146</p> <p>ZR Współczesna eseistyka polska, s. 149, Zygmunt Kubiak, <i>Tradycja klasyczna</i>, s. 150</p> <p>ZR Esej; sztuka pisania, s. 154</p>	<p>karty pracy do epok – karta pracy nr 2 (esej)</p> <p>Karta pracy do form wypowiedzi – eseje</p>	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, [...], definicja, [...] III.2.6 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 • stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe III.2.11 • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej III.2.12 <ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętności pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ujęcia problemu pijaństwa w satyrze <i>Pijaństwo</i> Ignacego Krasickiego z przedstawieniem tej kwestii w <i>Traktacie moralnym</i> Miłosza • określa, co zostało przeciwstawione światu ocalonych wartości; ustala, na czym polega triumf, a na czym przegrana władzy • podaje wskazówki życiowe, jakich udziela odbiorcy podmiot liryczny <i>Traktatu moralnego</i> • wyjaśnia, z czego wynika takie wyobrażenie obrazu świata i ludzi, jakie ukazuje Miłosz • analizuje opis przestrzeni w powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i>; dzieli się wrażeniami, jakie ten opis wywołuje; przedstawia głównego bohatera powieści; opisuje system społeczno-polityczny Oceanii, biorąc pod uwagę instytucje sprawujące władzę i rolę Wielkiego Brata; przedstawia sposoby inwigilacji ludzi w systemie angosocu • analizuje scenę projekcji filmowej opisaną w pamiętniku Winstona, wyjaśniając: jaka sytuacja została ukazana w kronice filmowej, jak reaguje na nią widownia, jaki obraz ludzi poddanych manipulacji wyłania się z opisanego epizodu; streszcza przebieg <i>Dwóch Minut Nienawiści</i>; przedstawia historię i poglądy polityczne Emmanuela Goldsteina; omawia sposób ukazania wroga ludu w filmie propagandowym oraz reakcję widowni; wskazuje fragmenty ukazujące przeżycia Winstona podczas <i>Dwóch Minut Nienawiści</i> i wyjaśnia, co łączy bohatera z tłumem, a co go od niego różni; wskazuje, na czym polega tragizm bohatera • przypomina sobie historię znajomości Winstona i Julii; wyjaśnia, w jaki sposób bohaterowie weszli w posiadanie <i>Księgi Goldsteina</i>; charakteryzuje model porządku społecznego ukazany w <i>Księdze</i>, biorąc pod uwagę cele poszczególnych warstw społecznych i przemiany, które zachodzą w tym układzie oraz ich konsekwencje; przedstawia
---	--	----------------------------	---	---

Odwilż w latach 50., infografika, s. 156

lektura
uzupełniająca
Tadeusz Różewicz,
Kartoteka, s. 158

lektura
uzupełniająca
„Jestem pusty jak bazylika w nocy”. Dramat człowieka w powojennej rzeczywistości.
Tadeusz Różewicz,
Kartoteka (fragm.);
podręcznik: s. 159

lektura
uzupełniająca
„To jest teatr na miarę naszych wielkich czasów”.
O formie dramatu Różewicza
Tadeusz Różewicz,
Kartoteka (fragm.),
s. 170

lektura
uzupełniająca
Tadeusz Różewicz,
Kartoteka.

- wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi **IV.6**
- wzbogaca swoją wypowiedź językowymi środkami komunikacji **IV.7**
- gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych **IV.10**
- wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć **IV.12**
- zna pojęcie hipertekstu; rozpoznaje jego realizacje internetowe i pozainternetowe; określa ich funkcje w komunikacji, umiejętnie z nich korzysta w gromadzeniu informacji **IV.13**

proces, który doprowadził do degeneracji idei równości towarzyszącej przemianom rewolucyjnym

- ustala, jaka jest sytuacja życiowa członka Partii, udzielając odpowiedzi na pytania, czego się od niego wymaga, w jaki sposób jest kontrolowane jego życie, na czym polega jego ubezwłasnowolnienie; ustala, jaki był cel klasy rządzącej i jakie działania służyły jego osiągnięciu; analizuje proces przemiany Winstona
- przypomina sobie wydarzenia, które doprowadziły do aresztowania Winstona i Julii; mówi, jak O'Brien wyjaśnia Winstonowi istotę działania Ministerstwa Miłości, analizuje przedstawiony przez O'Briana proces niszczenia przeciwników w przeszłości (średniowieczna inkwizycja, sowiecka Rosja), biorąc pod uwagę: cel, metody, efekt; ustala, jakie wnioski z przeszłości wyciągnęła władza angosocu
- analizuje przebieg dyskusji prowadzonej przez Winstona i O'Briana, biorąc pod uwagę: przekonania Winstona dotyczące przyszłości, argumenty, za pomocą których O'Brien kwestionuje jego wizję
- opisuje wygląd zewnętrzny Winstona; zajmuje stanowisko w sprawie, czy kondycja fizyczna odzwierciedla stan duchowy bohatera; ocenia postawę Winstona
- ustala, jakie metody stosuje Ministerstwo Miłości wobec tych, którzy popełnili myśłobrodnę; wyjaśnia, w jaki sposób odkryto słaby punkt Winstona i na czym polega jego klęska; omawia, jak zbudowano napięcie w analizowanej scenie
- omawia sytuację, w której znajduje się Winston; wyjaśnia, co uświadamia bohaterowi zestawienie wypowiedzi Julii z tym, co mówił O'Brien; analizuje wspomnienia Winstona związane ze spotkaniem z Julią i omawia zmianę, jaka zaszła w relacji kochanków, przyczynę tej zmiany i sposób rozstania się bohaterów; udziela odpowiedzi na pytanie dotyczące funkcji, jaką pełniła słowa piosenki usłyszonej przez Winstona w kawiarni po spotkaniu z Julią
- określa, jak doświadczenia bohaterów wpłynęły na ich człowieczeństwo; przedstawia proces łamania człowieka przez władzę totalitarną

<p>Zadania do całej lektury, s. 175</p> <p>ZR lektura uzupełniająca Gustaw Herling-Grudziński, <i>Wieża</i>, s. 177</p> <p>ZR lektura uzupełniająca W sidłach bólu i zgryzoty. Rozważania o ludzkim cierpieniu Gustaw Herling-Grudziński, <i>Wieża</i>, s. 179</p> <p>ZR lektura uzupełniająca Gustaw Herling-Grudziński, <i>Wieża</i>. Zadania do całej lektury, s. 189</p> <p>Różne oblicza współczesnego klasycyzmu. Poezja Zbigniewa Herberta i Jarosława Marka Rymkiewicza, s. 191; Zbigniew Herbert, <i>Dlaczego klasycy</i>, s. 192, <i>Potęga smaku</i>, s. 193;</p>	<p>Karta pracy do form wypowiedzi – kontekst</p>			<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcjonowanie aparatu władzy w Oceanii, biorąc pod uwagę strukturę administracyjną, działalność poszczególnych ministerstw, zadania, które wykonywali w swojej pracy Winston i Julia; omawia sposoby osaczania i zniewalania jednostki w świecie angsocu; przedstawia sposoby działania Policji Myśli • analizuje kondycję człowieka w świecie angsocu, biorąc pod uwagę: warunki życia ludzi, sposób spędzania czasu poza pracą, relacje międzyludzkie, życie uczuciowe; udowadnia, że życie w Oceanii oparte jest na niepewności i strachu • uzasadnia, że <i>Rok 1984</i> jest antyutopią • wyjaśnia, czy odnajduje w powieści Orwella aluzje do sposobu funkcjonowania władzy i sytuacji obywateli w Związku radzieckim czasów Stalina • omawia organizację świata poza Oceanią; wyjaśnia, jaką funkcję pełni wojna jako stan permanentny w rzeczywistości ukazanej przez Orwella • wyjaśnia, na czym polega opisana w wierszu Ewy Lipskiej <i>Z cyklu: Wielkie awarie (I)</i> opisana w utworze awaria języka; wskazuje osoby zaangażowane w naprawę awarii i wykonywane czynności naprawcze; udowadnia, że obraz ukazany w wierszu przypomina kataklizm; przedstawia, jaki obraz rzeczywistości został ukazany: podczas awarii języka, po awarii języka; odpowiada na pytanie, czy sytuacja, która nastąpiła po awarii języka, może budzić nadzieję • wykazuje podobieństwo między obrazem świata zawartym w powieści Orwella a ukazany w wierszu Lipskiej • ustala czas i miejsce wydarzeń przedstawionych w powieści Józefa Mackiewicza <i>Droga donikąd</i>; sytuuje je w kontekście historycznym; mówi, w jaki sposób funkcjonariusze NKGB przygotowywali się do przeprowadzenia deportacji; ustala: jak wyglądały przygotowania do sporządzenia „ewidencji wrogięgo elementu”, jaki nadrzędny cel przyświecał planowanym deportacjom, według jakich kryteriów decydowano o tym, kto ma zostać deportowany, jakie działania podjęli organizatorzy, aby zapobiec chaosowi i panice, czemu miała służyć konspiracja i na czym polegały jej paradoksy
---	---	--	--	---

Nawiązanie: Joanna Szczepkowska, *Rozpad potęgi smaku* (fragm.), s. 195; Zbigniew Herbert, *Pan Cogito o cnocie*, s. 196, *Przesłanie Pana Cogito*, s. 198
Nawiązanie: Michelangelo Pistoletto, *Wenus wśród szmat*, s. 201

ZR Jarosław Marek Rymkiewicz, *Czym jest klasycyzm. Manifesty poetyckie* (fragm.), s. 202, *Epitafium dla Rzymu*, s. 203, *Na różę*, s. 204

lektura
obowiązkowa:
ZR Jorge Luis Borges, *Biblioteka Babel*, s. 206;
Nawiązanie:
Umberto Eco, *Imię róży* (fragm.), s. 212

„i komentuję wciąż żywoty otoczenia”
– poezja Mirona Białoszewskiego, s. 215; Miron

- analizując wskazany akapit, ustala, jaką funkcję pełni on w kontekście opisu deportacji mieszkańców miasta; wskazuje i omawia fragmenty, które podkreślają dramatyzm ukazanej sytuacji; analizuje scenę aresztowania ptasznika, interpretuje metaforyczne znaczenie uwolnienia ptaków przez sierżanta bezpieczeństwa, omawia zachowanie ptasznika; wyjaśnia, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że opis wywózki mieszkańców miasta przypomina relację reporterską
- rekonstruuje przebieg wydarzeń ukazanych we fragmencie powieści Józefa Mackiewicza; wskazuje, jakie emocje towarzyszą Pawłowi, Marcie i gospodyni oraz z czego wynikają; ustala, o jakiej wojnie mówią bohaterowie, interpretuje sens słów litanii sparafrazowanych przez Martę; tłumaczy, dlaczego Paweł pojechał inną drogą niż ta, którą wskazała mu gospodyni; wyjaśnia, na czym polega dramat bohaterów uciekających przed wywózką; przedstawia propozycję odczytania otwartego zakończenia powieści
- interpretuje tytuł powieści Józefa Mackiewicza w kontekście omówionych fragmentów
- biorąc pod uwagę wypowiedź Jacka Trznadla, porównuje sposób ukazania prześladowania Polaków w powieści Józefa Mackiewicza i III części *Dziadów* Adama Mickiewicza
- wyjaśnia, kim są bohaterowie wiersza Wisławy Szymborskiej *Jacyś ludzie* i w jakiej sytuacji zostali ukazani; wymienia trudności, z jakimi muszą się mierzyć, nazywa uczucia, jakie im towarzyszą
- rozmawia o tym, czy problem poruszony w wierszu Szymborskiej jest aktualny również w czasach współczesnych
- wskazuje podobieństwa i różnice w sposobie ujęcia głównego zagadnienia przez Szymborską w wierszu *Jacyś ludzie* i Mackiewicza w powieści *Droga donikąd*
- po lekturze utworu *Dziennik 1954* wyjaśnia, w jaki sposób Tyrmand definiuje cele zebrań Związku Literatów Polskich; tłumaczy, jaki obraz polskiej literatury wyłania się z opisu polskich twórców; wie, jak autor dziennika uzasadnia swoją obecność w tym środowisku; określa, w jaki sposób została przedstawiona sytuacja polskich pisarzy w nowym ustroju, biorąc pod uwagę przykład Konwickiego; zwraca uwagę na

<p>Białoszewski, <i>Namuzowywanie</i>, s. 216, „Ach, gdyby, gdyby nawet piec zabrali...” Moja niewyczerpana oda do radości, s. 217, <i>Oto garść mowy wiązanej przez BABĘ Z MOSTU z okresu Zawichostu. Sonet zawichostski</i>, s. 218, <i>O mojej pustelni z nawoływaniem</i>, s. 219</p> <p>„Jestem, kim jestem...” O człowieku i świecie w poezji Wisławy Szymborskiej, s. 221; Wisława Szymborska, <i>Psalm</i>, s. 222, <i>W zatrzęsieniu</i>, s. 224, <i>Mapa</i>, s. 225</p> <p>Eros i Tanatos w poezji Haliny Poświatowskiej, s. 227; Halina Poświatowska, *** [Halina Poświatowska to jest podobno...], *** [jestem</p>	<p>Karty pracy do epok – karta pracy nr 6 (Halina Poświatowska)</p>			<p>język, którym Tyrmand opisuje literatów; określa postawę, jaką przyjmuje Tyrmand wobec wydarzeń na posiedzeniu ZLP; zwraca uwagę na elementy ironiczne; określa cel stosowania ironii (satyryczny, parodystyczny, przejaw drwiny i sarkazmu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • po lekturze fragmentu utworu Czesława Miłosza <i>Zniewolony umysł</i> wyjaśnia, jaki sposób ucieczki przed zniewoleniem, według Miłosza, stosują ludzie w krajach zależnych od silnej władzy; na podstawie opisanej postawy proponuje definicję słowa „ketman” • wskazuje, co – według Miłosza – było siłą napędową „nowej wiary” Bety, czyli Tadeusza Borowskiego, i wyjaśnia, na czym polegała zmiana w pisarstwie Bety od momentu przyjęcia zasad socrealizmu; wypowiada się na temat analogii, jakie dostrzega Miłosz między Niemcem a Borowskim, i wyciąga wnioski wynikające z takiego zestawienia • zauważa, co – według Tyrmanda i Miłosza – jest największym zagrożeniem dla człowieka żyjącego w systemie totalitarnym; przedstawia sposoby radzenia sobie z narzuconą przez system propagandą i cenzurą • przedstawia obraz Polski wykreowany w wierszu Stanisława Balińskiego <i>Polska Podziemna</i>; zwraca uwagę na słowa klucze obrazujące sytuację jej zniewolenia, interpretuje ich metaforyczne znaczenie; charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; udowadnia obecność w utworze odniesień do tradycji romantycznej • nazywa typ liryki zastosowany w wierszu <i>Modlitwa polska</i> przez Stanisława Balińskiego; określa cel, w jakim został użyty; wyjaśnia, jaki obraz Boga kreuje poeta, o co go prosi i dlaczego; wnioskuje, czemu służy wykorzystanie w utworze elementów pasywnych (krew, ciernie); nazywa emocje, które towarzyszą wypowiedzi podmiotu lirycznego; udziela odpowiedzi na pytanie, czy można stwierdzić, że wiersz Balińskiego mówi o uniwersalnym doświadczeniu Polaków • wyjaśnia, co kryje się za lirycznym „my” w wierszu Kazimierza Wierzyńskiego <i>Nie ma dla nas ucieczki</i>; przedstawia los tych, o których mówi poeta, nazywa obrazy poetyckie; udowadnia obecność w utworze nawiązań do
---	--	--	--	---

z upływającej wody...], s. 228,
Wiersz o miłości,
s. 229, ***
[chciałabym cię
zobaczyć...], s. 230
Nawiązanie:
Andrew Wyeth,
Świat Christiny,
s. 231

ZR Przeciwno
pięknu – turpizm
w poezji Grocho-
wiaka i Bursy.
Stanisław
Grochowiak,
Czyści, s. 232,
Płonąca żyrafa, s.
233, Andrzej Bursa,
Sylogizm prostacki,
s. 235, *Wisielec*,
s. 236

ZR lektura
obowiązkowa
Absurdy PRL-u.
Opowiadania
Sławomira Mrożka
Sławomir Mrożek,
Słoń, s. 237,
Ostatni husarz,
s. 239

Nauka o języku
Pytania i odpowie-
dzi. Które służą
komunikacji,

tradycji romantycznej i ocenia ich zasadność; określa, jaką koncepcję losu Polaków przedstawiono w wierszu

- wypowiada się na temat symboliki tytułowego kufra w wierszu *Kazimierza Wierzyńskiego*; określa stan emocjonalny podmiotu lirycznego i wskazuje, do czego on tęskni; wskazuje w wierszu przykład synekdochy, interpretuje ją i określa funkcję, jaką ona pełni; zastanawia się nad tym, czym jest strych, jakie nadano mu sensy i o czym świadczy umiejscowienie kufra na strychu; analizuje formę utworów Wierzyńskiego: zastosowany układ wersyfikacyjny, składnię, leksykę; porównuje sytuację podmiotów lirycznych omówionych wierszy, wskazuje ich wspólne cechy; charakteryzuje język poetycki przytoczonych utworów, uzasadnia celowość takiego ukształtowania językowego wierszy
- wymienia elementy przestrzeni i przyrody, na jakie zwraca uwagę Miłosz w *Dolinie Issy*, opisując miejsce urodzenia Tomasza; zastanawia się, które z nich można uznać za symboliczne; przedstawia dom dziadków Surkontów, zwracając uwagę na jego usytuowanie; wyjaśnia, do jakiej tradycji obrazowania odwołuje się autor i dlaczego; znajduje odwołania do historii i określa ich funkcję; wyjaśnia, jaką rolę Miłosz przypisuje babce Tomasza
- wskazuje we fragmencie *Doliny Issy* Czesława Miłosza nawiązania do *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza i określa ich funkcję
- przytacza napomnienia, jakie słyszy Tomasz przed wyjazdem; określa, jak najbliżsi reagują na wyjazd Tomasza; wyjaśnia, jaki symboliczny sens mają obrazy żegnające bohatera podczas wyjazdu: figura Chrystusa, biała ściana budynku, dęby cmentarza
- interpretuje opis wyjazdu Tomasza w kontekście emigracji Czesława Miłosza, odnosząc się do doświadczenia biograficznego pisarza
- wyjaśnia, jaką rolę w eseju Jerzego Stempowskiego odgrywa fragment o podróży autora z ojcem; określa obraz świata wyłaniający się z obserwacji młodego ówczesnie Jerzego; przedstawia Berdyczów opisany przez Stempowskiego, wymienia

<p>a które ją zakłócają?, s. 243</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Sławomir Mrozek, <i>Tango</i>, s. 245</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Sławomir Mrozek, <i>Tango</i> Na gruzach tradycji, w sidłach nowoczesności, s. 246</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Sławomir Mrozek, <i>Tango</i> Na drodze do porządku, s. 255</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Sławomir Mrozek, <i>Tango</i> Rządy chama zamiast rządu dusz, s. 269</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Sławomir Mrozek, <i>Tango</i> Zadania do całej lektury, s. 274</p>	<p>Sprawdzian i test do lektury</p> <p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy do lektury <i>Tango</i></p> <p>Karty pracy do epok – karta pracy nr 7 (Tadeusz Nyczek o Tangu)</p>			<p>elementy rzeczywistości, na które zwraca uwagę autor; wyjaśnia, czego symbolem może być sklep Szafnagla i jaką funkcję pełnił on w mieście; zastanawia się, w jakim celu Stempowski zestawia rytm życia Berdyczowa z życiem europejskich stolic; tłumaczy, na które wydarzenia autor zwraca uwagę, relacjonując epizod rewolucyjny w Berdyczowie</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wspomnienie Berdyczowa Stempowskiego z Miłoszowskim przedstawieniem ziemi kowieńskiej i określa funkcję, jaką one pełnią; wyjaśnia, w jaki sposób obaj autorzy ukazują koniec opisywanego przez nich świata i wnioskuje, czy dokonuje się on jedynie w świadomości bohatera czy jest faktem historycznym • po lekturze fragmentu utworu <i>Trans-Atlantyk</i> przedstawia osoby towarzyszące Gombrowiczowi w podróży do Buenos Aires; wyjaśnia, co urzeka pisarza w stolicy Argentyny; analizuje monolog narratora skierowany do rodaków, wypowiada się na temat obrazu polskiego narodu, jaki wyłania się z wypowiedzi narratora; ustala, w jaki sposób wypowiedź bohatera uzasadnia jego decyzję o pozostaniu w Argentynie • przedstawia obraz rodaków na obczyźnie kreślony przez Cieciszowskiego; porównuje jego pogląd z ujęciem Polaka emigranta w tradycji romantycznej • wyjaśnia, czy Gombrowicz w <i>Trans-Atlantyku</i> zastosował demitologizację • omawia obraz byłej klasy przedstawiony w utworze Jacka Kaczmarskiego <i>Nasza klasa</i>; wyjaśnia, do jakich przyczyn emigracji nawiązuje bard; określa, jaki wizerunek doświadczonego emigracją społeczeństwa polskiego przedstawia poeta w wierszu, biorąc pod uwagę zwłaszcza obraz poetycki w ostatniej strofie • tłumaczy, co Radek Knapp osiągnął dzięki zastosowaniu narracji pierwszoosobowej w utworze <i>Lekcje pana Kuki</i>; podaje, na jakie elementy świata Zachodu zwraca uwagę bohater-narrator; interpretuje obraźliwe zachowanie Polaków wobec osób w belgijskim autokarze; formułuje wniosek wynikający z porównania autokaru polskiego z belgijskim • przedstawia główne motywy literatury emigracyjnej
--	---	--	--	---

<p><u>Nauka o języku</u> Etyka i etykieta językowa, s. 275</p> <p>„Piosenka jest dobra na wszyst- ko...”. Polska piosenka literacka, s. 279</p> <p>Jeremi Przybora, <i>Przeprowadzka</i>, s. 280, Wojciech Młynarski, <i>Ale wójta się nie bójta</i>, s. 281, Agnieszka Osiecka, <i>Mówiłam żartem</i>, s. 282</p> <p>Świat nieprzedstawiony; Protesty w latach 60. i 70., info- grafika, s. 284</p> <p>Poezja Nowej Fali, s. 286 Stanisław Barańczak, <i>Parę przypuszczeń na temat poezji współczesnej</i>, s. 286, Ryszard Krynicki, <i>I naprawdę nie wiedzieliśmy</i>, s. 288, Adam Zagajewski,</p>	<p>Karty pracy do epok – karta pracy nr 8 (Poezja Nowej Fali) – karta pracy nr 9 (Ewa Lipska, Małgorzata Hillar)</p> <p>Karty pracy do matury – Poeci Nowej Fali</p> <p>Karty pracy do wierszy – Stanisław Barańczak</p>			<ul style="list-style-type: none"> • po przeczytaniu tekstu M. Danilewicz-Zielińskiej porównuje sytuację powstawania literatury Wielkiej Emigracji popowstaniowej z tworzoną w czasie emigracji powojennej • na podstawie didaskaliów rozpoczynających dramatu Tadeusza Różewicza <i>Kartoteka</i> udziela odpowiedzi na pytania odnoszące się do wykreowanej przestrzeni scenicznej, koncepcji bohaterów, cech świata przedstawionego, jakie zostały w didaskaliach wyeksponowane • dzieli się wrażeniami na temat odczuć, jakie budzi w nim analizowana scena; interpretuje pierwszą wypowiedź Bohatera; wskazuje i omawia fragmenty, które potwierdzają kreację Bohatera zapowiedzianą w didaskaliach; interpretuje fragment świadczący o wojennej przeszłości Bohatera; ustala, które epizody z dzieciństwa przywołuje Bohater, i określa ich funkcje; odnosi się do zaproponowanych tez interpretacyjnych • analizuje didaskalia dotyczące Chóru; omawia jego wygląd i zachowanie; wyjaśnia, co jest jego zadaniem • wyjaśnia funkcję pełnioną przez Chór Starców i przywołanie przez niego fragmentów <i>Ody do młodości</i> oraz dziecięcej kołysanki • charakteryzuje relacje między bohaterami, biorąc pod uwagę to, jak się do siebie odnoszą; wymienia doświadczenia życiowe Bohatera ujawniające się w rozmowie z Wujkiem; rozważa ich związek z polską rzeczywistością powojenną; wymienia imiona, którymi Wujek nazywa Bohatera i wyjaśnia, jaką funkcję pełni zastosowanie takiego zabiegu przez autora • charakteryzuje Dziewczynę – bohaterkę analizowanej sceny; wykazuje, że bohaterowie reprezentują dwa różne światy; określa stosunek Bohatera do Dziewczyny; rozważa, czy sytuacja, w której znajduje się Bohater, przypomina sen • omawia sytuację przedstawioną w analizowanej scenie <i>Kartoteki</i> Tadeusza Różewicza; mówi, jaką rangę zyskuje poruszany w niej temat artykułu prasowego; wyjaśnia, jaką diagnozę dotyczącą bohatera stawia Chór i z czego wynika taka ocena; interpretuje wypowiedź Starca II • wskazuje przykłady zastosowania groteski i ironii w dramacie Różewicza oraz określa ich funkcje
--	---	--	--	---

<p><i>Prawda</i>, s. 290, <i>Mała piosenka o cenzurze</i>, s. 291, Stanisław Barańczak, <i>Określona epoka</i>, s. 291, 8.2.80: <i>I NIKT MNIE NIE UPRZEDZIŁ</i>, s. 292, Julian Kornhauser, <i>Jak zobaczysz tłum, wracaj szybko do domu</i>, s. 293, <i>Zabójstwo</i>, s. 294; Nawiązanie: Cezary Łazarewicz, <i>Żeby nie było śladów. Sprawa Grzegorza Przemyska</i> (fragm.), s. 295</p> <p>ZR Nauka o języku Językowy obraz świata; s. 297</p> <p>Rejs po PRL-u, s. 298</p> <p>ZR lektura obowiązkowa Tadeusz Konwicki, <i>Mała apokalipsa</i> s. 302</p> <p>ZR lektura obowiązkowa</p>	<p>Scenariusze do lektur – cykl scenariuszy do lektury <i>Mała apokalipsa</i></p> <p>Sprawdzian do lektury – Tadeusz Konwicki, <i>Mała apokalipsa</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką funkcję w analizowanej scenie pełni Chór, a jaką – Bohater; dostrzega zastosowanie motywu <i>theatrum mundi</i> • określa, na czym polega absurdalność ukazanej sytuacji, biorąc pod uwagę: rady udzielane Bohaterowi przez Chór Starców, nawiązanie do twórczości Szekspira i Becketta, zachowanie Bohatera wobec Chóru, język wypowiedzi uczestników dialogu; określa zmienność nastroju analizowanej sceny • podsumowując tematykę dramatu, wskazuje podobieństwa między Chórem Starców a chórem antycznym; wskazuje, na czym polega polemika Różewicza z teatrem tradycyjnym i teatrem awangardowym; ustala, na czym polega nowatorstwo dramatu Tadeusza Różewicza, biorąc pod uwagę kreację bohatera, ukształtowanie przestrzeni scenicznej, rolę Chóru; wyjaśnia, w jaki sposób nowatorskie rozwiązania formalne wiążą się z problematyką egzystencjalną analizowanych scen • wyjaśnia, na czym polega otwarta kompozycja <i>Kartoteki</i> Tadeusza Różewicza i czym różni się od otwartej kompozycji dramatu romantycznego • interpretuje tytuł dramatu Różewicza; charakteryzuje bohatera <i>Kartoteki</i> jako przedstawiciela pokolenia • porównuje bohatera <i>Kartoteki</i> z podmiotem lirycznym powojennych wierszy Różewicza, biorąc pod uwagę wypowiedź literaturoznawcy S. Gębali • wyjaśnia, czy zgadza się z opinią, że <i>Kartoteka</i> swoją kompozycja przypomina kolaż • ustala, jakie aspekty życia w PRL-u zostały ukazane w <i>Kartotece</i>; omawia tekst Różewicza jako uniwersalny dramat dotyczący kondycji człowieka i jego obecności w świecie; wskazuje związki <i>Kartoteki</i> z filozofią egzystencjalną; wskazuje podobieństwa i różnice między <i>Kartoteką</i> a moralitetem • przypomina okoliczności, które sprawiły, że narrator opowiadania <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego znalazł się w wiejskim domku na północy Włoch; opisuje miejsce pobytu narratorsa, biorąc pod uwagę przedmioty, które przykuły jego uwagę; określa panujący tam nastrój; przedstawia okoliczności spotkania mieszkańca wieży z oficerem, a następnie omawia
---	---	--	--

<p>Prywatna apokalipsa polskiego inteligenta Tadeusz Konwicki, <i>Mała apokalipsa</i> (fragm.), s. 303</p> <p>ZR lektura obowiązkowa „Innego końca świata nie będzie” – mała apokalipsa narodu Tadeusz Konwicki, <i>Mała apokalipsa</i> (fragm.), s. 311</p> <p>ZR lektura obowiązkowa Tadeusz Konwicki, <i>Mała apokalipsa</i> Zadania do całej lektury, s. 313</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Antoni Libera, <i>Madame</i>, s. 314</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Madame i jej tajemnice. Antoni Libera, <i>Madame</i>, s. 315</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u></p>	<p>Sprawdzian do lektury – Antoni Libera, <i>Madame</i></p> <p>Karty pracy do epok – karta pracy nr 3 (Etyka językowa)</p>		<p>i interpretuje zachowanie każdego z rozmówców; rekonstruuje dzieje Lebbrosa; opowiada, w jaki sposób bohater radził sobie z samotnością; omawia stosunek Trędowatego do ludzi, natury i samego siebie; przedstawia relacje Lebbrosa z siostrą; ustala, jaką rolę w życiu rodzeństwa odgrywała wiara</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, czy Trędowaty z Aosty przypomina biblijnego Hioba • zastanawia się, kim jest właściciel domku pod Mucrone i jaka jest jego sytuacja życiowa; relacjonuje, co się wydarzyło we wsi w sierpniu 1944 roku; analizuje scenę powrotu starego człowieka do domu; omawia stan bohatera i zachowanie tłumu; porównuje Lebbrosa z Sycylińczykiem, dzieli się refleksjami nasuwającymi się z takiego porównania • interpretuje tytuł utworu; interpretuje legendę kamiennego pielgrzyma; wyjaśnia, co było powodem fascynacji sycylijskiego nauczyciela postacią Lebbrosa • śledzi sposoby wykorzystania motywu więzienia w utworze; interpretuje jego znaczenie; analizuje kompozycję utworu i określa jej funkcję; wskazuje w opowiadaniu środki wyrazu służące wzmocnieniu sugestywności opisów • udowadnia, że twór Herlinga-Grudzińskiego ma cechy gotycyzmu; wyjaśnia, czemu służy taka kreacja świata przedstawionego • omawia kreację narratora i określa jego funkcję w opowiadaniu, biorąc pod uwagę wypowiedź historyka Z. Kudelskiego • znajduje w utworze nawiązania do innych tekstów kultury i określa, jaką pełnią funkcję; zajmuje stanowisko w sprawie, odpowiadając na pytanie odnośnie możliwości różnego odczytania opowiadania • wyjaśnia, czym jest kompozycja szkatułkowa, którą zastosował w swoim opowiadaniu Gustaw Herling-Grudziński • odwołując się do tekstu Z. Kudelskiego, wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo utworu Herlinga-Grudzińskiego • wymienia cechy współczesnego klasycyzmu (neoklasycyzmu) • analizując dwie pierwsze strofy wiersza <i>Dłaczego klasycy</i> Z. Herberta, określa ich tematykę, wskazuje zależności między nimi, nazywa zasadę kompozycyjną organizującą 1. i 2. część oraz określa funkcję tego zabiegu; porównuje postawę
--	--	--	---

<p>Obywatel PRL-u jedzie na Zachód... Antoni Libera, <i>Madame</i>, s. 323</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Antoni Libera, <i>Madame</i> Zadania do całej lektury, s. 330</p> <p>„Solidarność” i stan wojenny; infografika, s. 332</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Marek Nowakowski, <i>Raport o stanie</i> <i>wojennym</i>, s. 334 Marek Nowakow- ski, <i>Opowieści</i> <i>taksówkarza</i>, s. 334, <i>Wiosenny</i> <i>spacer</i>, s. 337 Nawiązanie: Zbylut Grzywacz, <i>Siatka</i>, z cyklu <i>Wiosna '82</i>, s. 341</p> <p><u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Olga Tokarczuk, <i>Profesor Andrews</i> <i>w Warszawie</i> (fragm.), s. 342;</p>	<p>Karty pracy do epok – karta pracy nr 1 (Literatura PRL-u)</p>			<p>Tukidydesa z postawą „generałów ostatnich wojen” oraz ich stosunek do niepowodzeń wojennych i sposób mówienia o nich; ustala, jakie relacje między życiem a sztuką dostrzega poeta; interpretuje tytuł wiersza, uwzględniając odpowiedź poety na zadane w tytule pytanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest podmiot liryczny wiersza Herberta <i>Potęga smaku</i>; wskazuje i interpretuje występujące w utworze odniesienia do opisywanych realiów PRL-u; uwzględnia kontekst historyczny; wskazuje w tekście fragmenty świadczące o buncie podmiotu lirycznego; wyjaśnia, wobec kogo i wobec czego się buntuje, uwzględniając informacje zawarte w biografii Zbigniewa Herberta • wyszukuje w wierszu <i>Potęga smaku</i> fragmenty, które dotyczą kategorii „smaku” i na ich podstawie formułuje jej definicję • zapoznaje się z informacjami na temat profesor Izydory Dąbskiej i wyjaśnia, dlaczego właśnie jej został zadedykowany ten utwór • wskazuje fragmenty, w których poeta zastosował ironię i autoironię; objaśnia, na czym polegają te zabiegi i jaka jest ich funkcja; ustala cel zastosowania ironii • ustala, do czego Joannie Szczepkowskiej posłużyła idea „potęgi smaku” w felietonie <i>Rozpad potęgi smaku</i>; wymienia typowe dla współczesności zjawiska, które krytykuje Szczepkowska • ustala, w jaki sposób Pan Cogito przedstawia cnotę w wierszu Herberta <i>Pan Cogito o cnocie</i>; wyjaśnia, za pomocą jakiego środka stylistycznego ją ukazuje, jakie zachowania jej przypisuje; interpretuje odpowiednie metafory; wyjaśnia, jak cnota jest postrzegana przez innych ludzi, jak na nią reagują i dlaczego, jakimi wartościami się kierują; wymienia cechy kultury współczesnej, które demaskuje w swoim wierszu Herbert; rozmawia o stosunku Pana Cogito do wartości cnoty • określa sytuację liryczną w wierszu <i>Przesłanie Pana Cogito</i> Z. Herberta; określa, kto mówi, do kogo się zwraca; charakteryzuje świat, w którym żyje bohater wiersza; formułuje kodeks Pana Cogito; nazywa wartości, którymi ma się kierować odbiorca tytułowego przesłania
---	---	--	--	--

Nawiązanie: Dominik Szczęśniak, Grzegorz Pawlak, *Profesor Andrews w Warszawie* (fragm.), s. 350

Poezja stanu wojennego, s. 353; Zbigniew Herbert, *Raport z obłązonego Miasta*, s. 354, Jan Polkowski, *Hymn*, s. 356, *Przesłanie pana X*, s. 357, Jacek Kaczmarski, *Górnicy*, s. 358, Adam Zagajewski, *Klęska*, s. 360

ZR lektura obowiązkowa
Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*, s. 361

ZR lektura obowiązkowa
Bezdomność – choroba naszych czasów?
Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*, s. 362

ZR lektura obowiązkowa

Sprawdzian do lektury
Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*

- porównuje kodeks Pana Cogito z zasadami obowiązującymi w etyce chrześcijańskiej; wskazuje, co jest ostatecznym celem drogi tego, kto się zastosuje do nakazów sformułowanych w przesłaniu
- wyjaśnia, na czym polega tragizm postawy ukazanej w utworze; nazywa środek stylistyczny, za pomocą którego jest wyrażony; ocenia postawę Pana Cogito, biorąc pod uwagę m.in. słowa nauczyciela – mistrza poety – Henryka Elzenberga
- wskazuje cechy neoklasycyzmu w wierszach Herberta, biorąc pod uwagę: formę, tematykę, światopogląd, postawę wobec życia; ustala stosunek Herberta do tradycji, w swojej wypowiedzi odwołuje się do wierszy poety, fragmentu eseju Herberta *Duszycka* i szkicu krytycznego literaturoznawcy E. Balcerzana
- analizuje, na czym polega Herbertowska etyka heroiczna, i porównuje ją z etyką w *Dżumie* Alberta Camusa
- wyjaśnia, jaką funkcję w wierszach Herberta pełni ironia
- wskazuje w wierszu *Epitafium dla Rzymu* Jarosława Marka Rymkiewicza fragmenty świadczące o trwaniu i przemijaniu; wyjaśnia, czemu służy to zestawienie; wskazuje w tekście antytezy i paradoksy oraz określa ich funkcję; tłumaczy, czego symbolami stają się Rzym i Tyber; interpretuje tytuł wiersza w kontekście jego wymowy
- wskazuje podobieństwa między wierszem Mikołaja Sępa Szarzyńskiego *Epitafium Rzymowi* a utworem *Epitafium dla Rzymu* Jarosława Marka Rymkiewicza; znajduje w utworze Rymkiewicza nawiązania do poetyki barokowej
- wskazuje w wierszu *Na różę* J.M. Rymkiewicza fragmenty, które dotyczą róży konkretnej i róży wyobrażonej przez poetę; ustala, jakie są losy róży wyobrażonej, a jakie – rzeczywistej; odczytuje, czemu służy zestawienie wyobrażenia róży z rzeczywistą różą; wyjaśnia, czy wiersz można uznać za utwór autotematyczny; ustala, czego symbolem może być róża; podaje nazwę i cechy gatunku literackiego, który reprezentuje wiersz *Na różę*, wnioskuje, czym został podyktowany wybór takiej formy
- uzasadnia, że J.M. Rymkiewicz rozszerza rozumienie tradycji, do której może sięgać klasyk

<p>Miłość, która porusza świat Janusz Głowacki, <i>Antyгона w Nowym Jorku</i>, s. 370</p> <p><u>ZR lektura obowiązkowa</u> Janusz Głowacki, <i>Antyгона w Nowym Jorku</i> Zadania do całej lektury, s. 380</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Marek Nowakowski, <i>Górq Edek</i>, s. 381</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Andrzej Stasiuk, <i>Miejsce</i>, s. 383</p> <p>W stronę nowej poezji, s. 390; Wojciech Wencel, <i>Oda na dzień św. Cecylii</i>, s. 391, Jacek Podsiadło, <i>Konfesata</i>, s. 392, Anna Adamowicz, <i>tworzywo</i>, s. 394</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Spotkanie dwóch</p>	<p>Karty pracy do wierszy – Miłosz Biedrzycki</p> <p>Karty pracy do matury – literatura faktu</p>			<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat rozumienia klasycyzmu zarówno przez J.M. Rymkiewicza, jak i Zbigniewa Herberta na podstawie opisu zawartego w utworze <i>Biblioteka Babel</i> Jorge'a Luisa Borgesa rozstrzyga, czy przestrzeń Biblioteki przypomina labirynt; zastanawia się, które cechy pozwalają utożsamić Bibliotekę z Wszechświatem; przygląda się stosunkowi narratora do Biblioteki; omawia przesąd Człowieka Księgi; przedstawia cechy charakterystyczne książek zgromadzonych w Bibliotece, biorąc pod uwagę ich treść i budowę; wyjaśnia tytuł opowiadania; interpretuje Bibliotekę jako metaforę intertekstualności; wyjaśnia, czy cechy postmodernizmu w literaturze znajdują odzwierciedlenie w opisaney przez Borgesa Bibliotece; udowadnia, że autor słusznie został okrzyknięty prekursorem postmodernizmu przedstawia, czym opat, bohater powieści <i>Imię róży</i> Umberto Eco, tłumaczy zakaz udostępniania zbiorów biblioteki osobom postronnym; wie, jakie dzieła składają się na zbiór opactwa; wyjaśnia metaforę labiryntu w odniesieniu do biblioteki wyjaśnia, jaką rolę i jakie znaczenie przypisuje się księgom u Borgesa i Eco; porównuje przestrzenny obraz biblioteki w obu tekstach na podstawie zacytowanego fragmentu <i>Imienia róży</i> udowadnia intertekstualny charakter powieści Umberto Eco wie, czym jest poezja lingwistyczna analizuje tytuł utworu Mirona Białoszewskiego <i>Namuzowywanie</i>; ustala, do jakiego typu liryki należy utwór; analizuje graficzny zapis utworu i wyjaśnia cel zastosowanego zabiegu; wie, jaką koncepcję własnej poezji przedstawił Białoszewski w swoim utworze analizuje sytuację liryczną ukazaną w utworze Mirona Białoszewskiego „<i>Ach, gdyby, gdyby nawet piec zabrali...</i>” <i>Moja niewyczerpana oda do radości</i>; podaje nazwy zabiegów poetyckich, za pomocą których poeta dokonuje uwznioślenia pieca opisywanego w utworze; interpretuje tytuł utworu; ustala, które wymogi ody jako gatunku zostały ujęte w wierszu; uzasadnia celowość nawiązania do ody <i>Do radości</i> Fryderyka Schillera
--	---	--	--	--

<p>reportażystów. Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i>, s. 395 Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i> (fragm.), s. 396 Nawiązanie: Paulina Wilk, <i>Lalki w ogniu. Opowieści z Indii</i>, s. 407</p> <p>ZR Gustaw Herling-Grudziński, <i>Sztuka podróżowania (Essay pisany w polu)</i>, s. 409</p> <p>ZR Reportaż; sztuka pisania, s. 412</p> <p><u>Nauka o języku</u> Moda językowa, s. 413</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Jacek Dukaj, <i>Katedra</i>, s.414</p> <p><u>lektura obowiązkowa</u> Jacek Dukaj, <i>Katedra</i></p>	<p>Karty pracy do form wypowiedzi – reportaż</p>			<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pierwsze dwie strofy wiersza Mirona Białoszewskiego <i>Oto garść mowy wiązanej przez BABĘ Z MOSTU z okresu Zawichostu. Sonet zawichostski</i>; przedstawia sytuację liryczną; wyjaśnia, czego metaforą mogą być czasowniki użyte w wierszu; analizując dwie ostatnie strofy, wyjaśnia, jaką refleksję zawiera ta część; ustala podobieństwa i różnice między utworem Białoszewskiego a klasycznym sonetem; wyjaśnia, na czym polega zabawa językiem w utworze, biorąc pod uwagę tytuł wiersza • dowodzi, jakie metaforyczne znaczenia sugerują nazwy, którymi poeta określił w wierszu <i>O mojej pustelni z nawoływaniem</i> swoje mieszkanie: pustelnia, grotta numerowana, magazyn kontemplacji; analizuje kompozycję pierwszej części wiersza, zwracając uwagę na liczbę przywołanych odniesień w każdej ze strof; wymienia przedmioty, które poeta wyeksponował w utworze; analizuje odwołania religijne, wskazując aluzje do Biblii, tradycji średniowiecznego pustelnicstwa, obrzędowości religijnej; wyjaśnia, czemu służy to przywołanie; ustala, jak zmienia się kreacja osoby mówiącej; objaśnia, jaki obraz człowieka i poety wyłania się z utworu • udowadnia, że Białoszewski dokonuje w swej poezji sakralizacji codzienności • rozważa, czy utwory Białoszewskiego spełniają wymóg rzymskiego retora Kwintyliana: „uczyć, wzruszać, dawać przyjemność” • określa, co jest przedmiotem wypowiedzi osoby mówiącej w wierszu Wisławy Szymborskiej <i>Psalm</i>; ustala, na czym polega – według podmiotu lirycznego – przewaga natury nad człowiekiem; wskazuje sformułowania, w których wykorzystano słownictwo kojarzące się z naruszaniem prawa i wyjaśnia, jaką funkcję pełnią one w wierszu; analizuje środki stylistyczne zastosowane w utworze; interpretuje puentę wiersza; wyjaśnia, czego metaforą może być wiatr; udowadnia, że w omawianym wierszu zastosowano ironię • interpretuje tytuł utworu <i>Psalm</i>, w odpowiedzi wykorzystując wiedzę na temat psalmu jako gatunku poezji biblijnej (cechy, rodzaje); ustala, co łączy wiersz Szymborskiej z psalmem biblijnym, a co go od niego różni
---	---	--	--	--

<p>Zadania do całej lektury, s. 423 Nawiązanie: Tomasz Bagiński, <i>Katedra</i>, s. 424</p> <p><u>Nauka o języku</u> Język w sieci, s. 425</p> <p>Literatura współczesna – podsumowanie, s. 429</p> <p>Wybrane motywy w literaturze, s. 433</p> <p>Współczesność – sprawdzian wiadomości</p>	<p>Sprawdzian do epoki – współczesność</p>			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czego dotyczą rozważania podmiotu lirycznego w wierszu <i>W zatrzęsieniu</i> Wisławy Szymborskiej; podaje możliwe scenariusze życia przedstawiane przez osobę mówiącą; wyjaśnia, co sądzi o zaproponowanym w wierszu sposobie myślenia o sobie; wnioskuje, czy wiersz Szymborskiej można nazwać filozoficznym • omawia sytuację liryczną ukazaną w wierszu <i>Mapa</i> Wisławy Szymborskiej; analizuje opis mapy; tłumaczy, jaka refleksja na temat świata i człowieka wyłania się z ostatniego utworu poetki • podaje, jakie problemy egzystencjalne dostrzega w poezji Szymborskiej • wskazuje przykłady ironii w wierszach Szymborskiej i określa ich funkcje • charakteryzuje osobę mówiącą wykreowaną w poznanych przez siebie utworach poetki • wymienia cechy języka poetyckiego Wisławy Szymborskiej, odwołując się do tekstu historyka literatury Wojciecha Ligęzy • na podstawie przytoczonych wierszy ustala, jaki autoportret tworzy Halina Poświatowska: jak postrzega własne życie, jaki jest jej stosunek do siebie i własnego ciała, jakie towarzyszą jej przeżycia, co wpływa na tak wykreowany wizerunek; określa funkcję elementów natury w autokreacji poetki • ustala, jaki obraz miłości wyłania się z wierszy, jaką funkcję pełni dedykacja w utworze <i>Wiersz o miłości</i>; wyraża swój stosunek na temat intymnego charakteru wierszy Poświatowskiej; określa, jaką postawę wobec sytuacji granicznych: choroby, śmierci, przyjmuje osoba mówiąca • przedstawia, w jaki sposób Poświatowska realizuje w swojej poezji topos Erosa i Tanatosa • porównuje sposób mówienia o miłości w poezji romantycznej, młodopolskiej, wierszach Baczyńskiego, Gajcego, Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej i Haliny Poświatowskiej • wyjaśnia, czym jest konwencja turpistyczna; wskazuje w wierszu Stanisława Grochowiaka <i>Plonąca żyrafa</i> elementy obrazowania należące do estetyki brzydoty; odwołując się do całego utworu, wyjaśnia, czy podmiot mówiący uzasadnia
--	---	--	--	---

				<p>wprowadzenie do poezji konwencji turpistycznej; interpretuje tytuł wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzyga, czy wiersz Grochowiaka można nazwać manifestem poetyckim turpizmu • analizuje obraz człowieka ukazany w wierszu <i>Plonąca żyrafa</i>; wskazuje elementy ludzkiej cielesności wyeksponowane w opisie lirycznym; znajduje i interpretuje opisy poetyckie eksponujące brzydotę; wskazuje metonimię i określa, czemu służy jej wykorzystanie w tekście; wyjaśnia, jaką postawę wobec cierpienia przyjmuje podmiot liryczny; odczytuje, jaką wizję ludzkiej egzystencji przedstawia utwór • interpretuje tytuł wiersza <i>Sylogizm prostacki</i> Andrzeja Bursy; wyjaśnia, w jaki sposób poeta przedstawia w utworze opozycję kultury (cywilizacji) i natury; interpretuje puentę utworu; wypowiada się na temat postawy osoby mówiącej; analizuje język utworu; dostrzega rodzaj słownictwa, dzięki któremu poeta określa piękno • przedstawia sytuację liryczną w utworze <i>Wisielec</i> Andrzeja Bursy; określa, w jaki sposób został ukazany wisielec; wskazuje w tekście nawiązania do radosnej atmosfery i odnosi je do opisywanej sytuacji; ustala, jakie reakcje na samobójczą śmierć bliskiej osoby sugeruje utwór • wyjaśnia, na jakie elementy egzystencji zwraca uwagę poezja turpistyczna dzięki zastosowaniu poetyki brzydoty • określa rolę nastroju budowanego w poezji antyestetycznej, korzystając z odpowiedzi literaturoznawcy J. Kwiatkowskiego • wskazuje elementy groteski w omawianych utworach Grochowiaka i Bursy • przedstawia różne oblicza turpizmu, porównując poezję Grochowiaka z twórczością Bursy • przedstawia własną opinię na temat poezji turpistycznej • charakteryzuje dyrektora ogrodu zoologicznego, bohatera opowiadania Sławomira Mrożka <i>Słoń</i>; zwraca uwagę na cele i sposoby jego działania; znajduje w tekście wszystkie absurdalne sytuacje, wyjaśnia, czemu służy ich nagromadzenie w utworze; interpretuje puentę opowiadania; przedstawia
--	--	--	--	--

				<p>postawy i mechanizmy funkcjonowania człowieka w rzeczywistości PRL, które krytykuje Mrozek w swoim opowiadaniu; wyjaśnia, czego symbolem może być tytułowy słoń</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje działania bohatera opowiadania Sławomira Mrożka <i>Ostatni husarz</i>, odpowiadając na pytania: na jaki sposób myślenia o świecie i o sobie wskazują, jak są odbierane przez innych, na czym polega ich absurdalność; wskazuje w opowiadaniu źródła komizmu, określa jego funkcje w utworze; interpretuje tytuł opowiadania • zna czas i okoliczności powstania dramatu Sławomira Mrożka <i>Tango</i>; określa bohaterów utworu; analizując didaskalia, charakteryzuje miejsce zdarzeń i wyjaśnia, o czym świadczy jego wystrój; opisuje wygląd i ubiór bohaterów i ustala, jakiej wiedzy o postaciach one dostarczają; przedstawia sytuację rozpoczynającą I akt, zwracając uwagę na to, co robią bohaterowie (Eugeniusz, Eugenia, Edek), na język, którym się posługują, reakcję Artura na zachowanie przedstawicieli starszego pokolenia; na podstawie opisu miejsca i wyglądu bohaterów oraz przedstawionej sytuacji charakteryzuje opisane relacje międzypokoleniowe; wyjaśnia, na czym polega groteskowy charakter kreacji postaci i sytuacji • opisuje przestrzeń pokoju; ustala, jaki stosunek do wyglądu pomieszczenia i znajdujących się w nim przedmiotów ma Artur, a jaki – Stomil i czym go uzasadniają • określa istotę i rolę buntu oraz wyznawany system wartości zarówno u Stomila i Eleonory, jak i u Artura • interpretuje i ocenia postawę Stomila; formułuje zarzuty, które Artur kieruje pod adresem rodziców, ocenia je i uzasadnia swoje stanowisko • wyjaśnia, w jaki sposób Artur chce przywrócić porządek w swojej rodzinie i dlaczego wybiera właśnie taką formę • omawia zmiany, które zaszły w rodzinie Artura; zwraca uwagę na wygląd miejsca i bohaterów (scenografię i kostiumy) oraz zachowanie i postawy prezentowane przez bohaterów; interpretuje przytoczoną wypowiedź Stomila • ustala, do jakiego błędu przyznaje się Artur i w jaki sposób planuje go naprawić
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje proponowane przez bohaterów idee, które mają zreformować świat; objaśnia, czym kieruje się Artur, odrzucając je, i co decyduje o akceptacji ostatniej idei; wie, jaką rolę w planie Artura ma odegrać Edek • udowadnia, że Mroźek, kreując postać Artura, czerpie ze wzorców literatury romantycznej; ocenia postawę Artura; wyjaśnia, dlaczego plan Artura kończy się fiaskiem • charakteryzuje relacje pomiędzy Arturem a Alą i wnioskuje, co było przyczyną niepowodzenia związku • na podstawie wszystkich zamieszczonych w podręczniku fragmentów charakteryzuje Edka: jego system wartości, światopogląd, stosunek do ludzi; wyjaśnia, czego symbolem staje się ta postać; mówi, jak na przejęcie władzy przez Edka reagują Stomil i Eleonora, a jak – Eugeniusz; interpretuje ich postawy; ustala, dlaczego Artur przegrywa z Edkiem; zwraca uwagę na to, jaki typ władzy sprawuje każdy z obu bohaterów • przedstawia symboliczne znaczenie tanga kończącego utwór, odpowiadając na pytania: kto tańczy i jakie relacje między bohaterami odzwierciedla ten taniec, co w ten sposób Mroźek mówi o sytuacji ówczesnego społeczeństwa; interpretuje tytuł utworu • określa, jakie zależności dostrzega Tadeusz Nyczek między awangardą w sztuce a socjalizmem • podaje przyczyny zwycięstwa Edka, na które w swoim artykule zwraca uwagę Tadeusz Nyczek • udowadnia, że Mroźek w <i>Tangu</i> wykorzystuje konwencję groteskową; zwraca uwagę na sposób kreowania sytuacji, postaci oraz język bohaterów; określa funkcję zastosowanej konwencji • na podstawie informacji zamieszczonych w didaskaliach przedstawia rolę scenografii i kostiumu w kreacji świata przedstawionego dramatu • wyjaśnia, czy portret inteligencji stworzony przez Mroźka w <i>Tangu</i> jest taki sam jak w <i>Weselu</i> Wyspiańskiego • udowadnia, że <i>Tango</i> reprezentuje nurt zwany teatrem absurdu • porównuje sposób wykorzystania motywu tańca w <i>Panu Tadeuszu</i> Mickiewicza, <i>Weselu</i> Wyspiańskiego i <i>Tangu</i>
--	--	--	--	--

				<p>Mrożka; zwraca uwagę na rodzaj tańca, sposób jego wykonywania przez bohaterów oraz symbolikę</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia motywy literackie wykorzystane przez Mrożka w <i>Tangu</i>; omawia je, odnosząc się do wybranych kontekstów literackich • interpretuje jeden z utworów z kanonu polskiej piosenki literackiej; omawia treść utworu, biorąc pod uwagę ukazaną sytuację oraz bohaterów; określa nastrój piosenki i ustala, co go tworzy; omawia formę analizowanego utworu, dostrzegając jego charakterystyczne cechy; wskazuje różne konteksty • wskazuje, jakie cechy poezji – według Barańczaka – mogą stanowić o jej skuteczności w walce o lepszy świat; wyjaśnia, czego dotyczy postulat nieufności poezji; mówi, jak Barańczak ukazuje odbiorcę poezji, odpowiadając na pytania, komu go przeciwstawia, i dlaczego wiąże z nim nadzieje; wskazuje, co winno być powinnością poezji • charakteryzuje przedstawicieli pokolenia, w którego imieniu wypowiada się osoba mówiąca w wierszu Ryszarda Krynickiego <i>I naprawdę nie wiedzieliśmy</i>, udzielając odpowiedzi na pytania, w jakim są wieku, czego doświadczyli, jak reagują na to, co się dzieje w otaczającej ich rzeczywistości, na czym polega różnica między nimi a dorosłymi; nazywa zabiegi stylistyczne, jakie zastosował poeta, aby podkreślić ekspresję wypowiedzi; wyjaśnia, czemu służy wielokrotne powtarzanie słowa „naprawdę”, biorąc pod uwagę eksponowany w wierszu aspekt opisywanej rzeczywistości; ustala, czy na podstawie wiersza można wysnuć refleksję o powtarzaniu się historii i postawie młodych wobec tyranii • wypisuje z wiersza Adama Zagajewskiego <i>Prawda</i> nakazy, które osoba mówiąca kieruje do adresata utworu; wyjaśnia, jaką postawę moralną postulują, jakich idei i wartości dotyczą; ustala, kto jest adresatem wiersza; interpretuje sens aluzji biblijnej obecnej w utworze; biorąc pod uwagę tytuł wiersza, wyjaśnia, jaka koncepcja poezji została sformułowana w utworze • na podstawie wiersza Adama Zagajewskiego <i>Mała piosenka o cenzurze</i> wyjaśnia, jakie formy represji autor przeciwstawia cenzurze; analizuje przestrzeń, w której działają cenzorzy,
--	--	--	--	--

				<p>ustalając, jaki panuje w niej nastrój, jakie środki artystyczne go tworzą, jakie cechy tej przestrzeni podkreślono i czemu służy taka jej kreacja; wskazuje w wierszu ironię oraz określa jej funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala, kim jest podmiot liryczny wiersza Stanisława Barańczaka <i>Określona epoka</i> i w jakiej sytuacji się znajduje; odnosi się do fragmentów wskazujących na związek wypowiedzi z ówczesną propagandą polityczną • opisuje sytuację, w której znalazła się osoba mówiąca w wierszu Stanisława Barańczaka 8.2.80: <i>I NIKT MNIE NIE UPRZEDZIŁ</i>; porównuje dwa podejścia do ukazanej sytuacji zawarte w strofach pierwszej i drugiej, biorąc pod uwagę: różnice między nimi, ekspresywną funkcję wypowiedzi zawartych w nawiasach, emocje osoby mówiącej; interpretuje tytuł wiersza i jego zakończenie; wyjaśnia, jaki obraz losu człowieka i artysty w systemie komunistycznym został ukazany w wierszu • mówi, kto i do kogo kieruje radę zawartą w tytule wiersza Juliana Kornhausera <i>Jak zobaczysz tłum, wracaj szybko do domu</i>; wyodrębnia w tekście przestrzenie zagrożenia i bezpieczeństwa; przedstawia postawę osoby, która udziela rad, biorąc pod uwagę zastosowaną ironię; wyjaśnia, która z postaw: konformizm czy nonkonformizm jest prezentowana w utworze • wyodrębnia w wierszu Juliana Korhausera <i>Zabójstwo</i> część, w której występuje zwrot do adresata, i część stanowiącą wyznanie; wyjaśnia, jaki obraz rzeczywistości wylania się z pierwszej części i jakie wartości przyświecają osobie mówiącej w części drugiej; wskazuje metafory zastosowane w wierszu i je interpretuje; wyjaśnia, kogo dotyczy tytułowe zabójstwo w pierwszej części utworu, a kogo – w drugiej; interpretuje obraz poetycki zawarty w końcowej części wiersza; wyjaśnia, na czym polega ukazany w utworze tragizm jednostki • wykazuje, że idee, o które walczyli poeci Nowej Fali, mają wymiar uniwersalny • na podstawie tekstu Cezarego Łazarewicza <i>Żeby nie było śladów</i>. <i>Sprawa Grzegorza Przemyska</i> przedstawia wydarzenia
--	--	--	--	--

				<p>związane ze śmiercią Grzegorza Przemyska; ustala, co o sytuacji w ówczesnej Polsce można powiedzieć na podstawie zachowania milicjantów</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia obraz państwa, w którym panuje system totalitarny, odwołując się do analizowanych utworów Nowej Fali i reportażu Łazarewicza • zna czas i okoliczności powstania powieści Tadeusza Konwickiego <i>Mała apokalipsa</i>; przedstawia bohatera utworu, ustala, kim jest, w jakiej sytuacji życiowej się znajduje, jak nazywa i postrzega siebie, jakie są jego pragnienia, jak rozumie wolność; spośród podanych określeń wybiera te, które charakteryzują bohatera; wyjaśnia, na czym polega „mała apokalipsa” bohatera • analizuje, w jaki sposób Konwicki wykorzystuje w powieści romantyczny mit patrioty straceńca; wyjaśnia, czy głównego bohatera można nazwać antybohaterem; przedstawia ukazany w tekście obraz społeczeństwa polskiego, zwracając uwagę na postawy: młodzieży, artystów, opozycjonistów; wymienia zjawiska typowe dla PRL-owskiej codzienności; przedstawia sposób ukazania przestrzeni w tekście i określa jego funkcje • rekonstruuje losy głównego bohatera powieści • śledzi, w jaki sposób Konwicki wykorzystał w powieści topografię wędrowki i labiryntu; przedstawia ukazany w utworze obraz Warszawy, udzielając odpowiedzi na pytania, jaką funkcję pełni w utworze Pałac Kultury i Nauki, jak zostało ukazane miasto: architektura oraz przestrzeń natury, i czemu służy takie ich ujęcie • wyjaśnia, jaką rolę w życiu głównego bohatera odgrywa miłość do Nadzieży; określa symboliczne znaczenie tej postaci; ustala, jaką rolę odgrywa Tadzio Skórko • wyszukuje w powieści nawiązania do biblijnej apokalipsy i określa ich funkcję; interpretuje tytuł powieści; udowadnia, że powieść Konwickiego ma charakter rozrachunkowy, a autor jest krytyczny zarówno wobec środowiska władzy, jak i działaczy opozycyjnych • na podstawie powieści Tadeusza Konwickiego przedstawia obraz totalitaryzmu i porównuje go z opisami zaprezentowanymi w literaturze obozowej
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w utworze przykłady groteski i określa ich funkcję; omawia na podstawie powieści Konwickiego cechy antyutopii • znajduje i omawia związki <i>Małej apokalipsy</i> z <i>Mistrzem i Małgorzatą</i> Bułhakowa oraz z <i>Rokiem 1984</i> Orwella • zna czas i okoliczności powstania powieści Antoniego Libery <i>Madame</i>; opisuje Madame; wyjaśnia, co nauczycielka francuskiego chciała zmanifestować swoim wyglądem; mówi o tym, w czym przejawia się tajemniczość Madame i jak na tę jej cechę reagowali uczniowie, oraz jakie środki językowe służą wyeksponowaniu tych kwestii; ustala, co najbardziej intrygowało uczniów w życiu prywatnym, a co w karierze zawodowej Madame; wyjaśnia, jak Madame zachowywała się podczas lekcji, jakie jej cechy się wówczas ujawniły, czym się różniła od innych nauczycieli • przypomina, w jaki sposób narrator dowiedział się o przeszłości Madame, kim dla rodziny Madame był pan Konstanty, który opowiedział bohaterowi jej rodzinną historię; odwołuje się do decyzji ojca Madame, które zaważyły na losach rodziny • ustala, czego narrator dowiedział się o przeszłości Madame dzięki panu Konstantemu, biorąc po uwagę: okoliczności powrotu do Polski, stosunek do nowej ojczyzny, relacje z ojcem, sytuację dziewczyny po jego aresztowaniu i śmierci, studia romanistyczne, okoliczności uniemożliwiające wyjazd do Francji; wyjaśnia, jaką rolę w życiu Madame odegrał pan Konstanty; przedstawia propozycję złożoną dziewczynie przez Konstantego i wyjaśnia, dlaczego ją odrzuciła • rozważa słusność słów literaturoznawczynie Doroty Samborskiej-Kukuć dotyczących tytułowej bohaterki powieści Libery • wskazuje i omawia fragment, w którym Jerzyk przedstawia stosunki panujące na jego wydziale; wyjaśnia, w jaki sposób te słowa charakteryzują polską rzeczywistość czasów PRL-u; ustala, jaki obraz Europy Zachodniej prezentowała ówczesna propaganda; przedstawia okoliczności zaproszenia Jerzyka do Francji; omawia warunki, które musiały być spełnione, żeby polski naukowiec wyjechał na Zachód, biorąc pod uwagę rolę magistra Gromka oraz docenta Dołowego; wyjaśnia, dlaczego Jerzyk wrócił z Francji z poczuciem zbrukania i upokorzenia
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady komizmu w omawianych fragmentach <i>Madame</i>; wyjaśnia, czy mają one charakter żartobliwy, ośmieszający, czy prowadzą do gorzkiej refleksji na temat kondycji człowieka ze Wschodu przebywającego na Zachodzie • interpretuje słowa markiza de Custine'a w kontekście doświadczeń Jerzyka; ocenia funkcję zestawienia odczuć Rosjan za panowania cara Mikołaja I z refleksjami Polaka żyjącego w PRL-u lat 60. XX wieku • analizuje wątek miłosny stanowiący oś fabularną powieści; wyjaśnia, jak zmieniają się relacje między uczniem a nauczycielką; ustala, w jakich wydarzeniach kulturalnych wziął udział bohater w ramach prowadzonego śledztwa • przedstawia dzieje rodziny Madame, wyjaśnia, czy zgadza się ze słowami pana Konstantego, który określił je mianem tragedii antycznej; omawia wydarzenia historyczne, które stanowią tło dziejów rodziny Madame; wyjaśnia, jakie realia życia w PRL-u zostały ukazane w powieści, biorąc pod uwagę czasy stalinowskiego terroru, odwilży i „małej stabilizacji”; przedstawia obraz polskiej szkoły schyłku lat 60. XX wieku, uwzględniając portrety nauczycieli, relacje między nauczycielami a uczniami, wydarzenia z życia szkoły, uczniowskie perypetie • udowadnia, że piękno stanowiło remedium na szarżę życia w PRL-u • charakteryzuje głównego bohatera i zarazem narratora powieści; wyjaśnia, które jego cechy mogą budzić pozytywne odczucia, a które – negatywne • omawia <i>Madame</i> jako powieść inicjacyjną i detektywistyczną; ustala, jakie aspekty powstawania opowieści eksponuje pisarz; znajduje w powieści Libery przykłady intertekstualności, określa ich funkcję; omawia kompozycję powieści, bierze pod uwagę jej szkatułkowość; charakteryzuje cechy języka powieści, ocenia jej odbiór • zna czas i okoliczności powstania opowiadań Marka Nowakowskiego wydanych w formie książkowej pod tytułem <i>Raport o stanie wojennym</i>; wskazuje, kto jest narratorem opowiadania <i>Opowieści taksówkarza</i>; nazywa typ narracji i określa, jaką funkcję pełni w utworze; omawia zjawiska,
--	--	--	--	---

				<p>sytuacje charakterystyczne dla rzeczywistości stanu wojennego, które opisuje Nowakowski; przedstawia i charakteryzuje klientów, których wioził taksówkarz; wyjaśnia, jak stan wojenny wpłynął na relacje międzyludzkie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala, dlaczego narrator opowiadania Marka Nowakowskiego <i>Wiosenny spacer</i> zaliczył opisywany dzień do najpodlejszych; charakteryzuje bohatera opowiadania, przedstawia jego reakcje na przedstawione wydarzenia oraz nazywa wynikające z nich emocje, określa jego świat wartości, stosunek do ludzi i do sytuacji w Polsce; wymienia metody zniewolenia człowieka, jakie w opowiadaniu przedstawił Nowakowski • ustala, w jaki sposób Nowakowski pokazuje w opowiadaniach relację między władzą a obywatelami; na podstawie opowiadań opisuje mechanizmy typowe dla totalitaryzmu; przedstawia życie codzienne w stanie wojennym; porównuje je ze swoją codziennością; ustala, jaki wydzźwięk mają opowiadania Nowakowskiego i które elementy świata przedstawionego decydują o takim wydzźwięku • zna czas powstania opowiadania Olgi Tokarczuk <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> i jego problematykę; wie, czym zajmuje się profesor Andrews i w jakim celu przyjechał do Warszawy; wyszukuje fragmenty pozwalające określić moment historyczny, w którym rozgrywają się zdarzenia; ustala, jak profesor miał spędzić czas w Polsce, a jak ostatecznie wyglądał jego pobyt; analizuje, jaka jest rzeczywistość widziana oczyma profesora: jak bohater postrzega ludzi, jak odbiera miejsca, w których się znalazł; przedstawia reakcje i odczucia bohatera w zetknięciu z polską rzeczywistością podczas wędrówki po Warszawie; wyjaśnia, czy wiedza i doświadczenie psychologiczne profesora pomogły mu zrozumieć sytuację • wyjaśnia, jaka funkcję pełnią w opowiadaniu sen profesora o wronie oraz opis zabijania ryb; przedstawia sposób wykorzystania przez pisarkę motywów wędrówki i labiryntu • rozstrzyga, czy opowiadania Marka Nowakowskiego i Olgi Tokarczuk prezentują dwa różne czy podobne świadectwa czasów stanu wojennego; uzasadniając odpowiedź, zwraca uwagę na kreację narratora, język utworów oraz sposób ujęcia przestrzeni
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • mówi, kim jest podmiot liryczny wiersza Zbigniewa Herberta <i>Raport z oblężonego Miasta</i> i jakie powierzono mu zadania; przedstawia sytuację oblężonego Miasta, ustalając: jak długo trwa oblężenie, kim są napastnicy, jak wygląda życie w Mieście, jak na oblężenie Miasta reagują jego mieszkańcy, jak reagują na oblężenie inne kraje; wyjaśnia metaforyczne znaczenie słowa „Miasto”; ustala, czemu służy zabieg rozszerzenia tła historycznego; ustala, jakie są szanse na ocalenie Miasta; rozważa, czy <i>Raport z oblężonego Miasta</i> nawiązuje do romantycznej koncepcji rozumienia ojczyzny zawartej również w <i>Mazurku Dąbrowskiego</i> • ustala, w jakiej sytuacji znajduje się podmiot liryczny wiersza Jana Polkowskiego <i>Hymn</i>; określa symboliczne znaczenie obrazu obserwowanego przez okno; zwraca uwagę na pytanie kończące wiersz i znaczenie słowa „korona” w kontekście historycznym i ewangelicznym; mówi, za pomocą jakich środków artystycznego wyrazu wyraża emocje osoba mówiąca w wierszu; interpretuje utwór w kontekście jego tytułu • mówi, jakie zalecenia podmiot liryczny wiersza Polkowskiego <i>Przesłanie pana X</i> kieruje pod adresem pana X; znajduje w utworze fragment o charakterze pocieszenia i wyjaśnia jego znaczenie; interpretuje zakończenie wiersza; wskazuje w wierszu przerzutnie i określa ich rolę; rozpoznaje w tekście ironię i określa jej funkcję; porównuje postawę pana X z postawą Pana Cogito, zwraca uwagę na nazwy bohaterów • przedstawia bohaterów wiersza Jacka Kaczmarskiego <i>Górnicy</i>; uwzględnia znaczenia metaforyczne oraz odwołujące się do kontekstu historycznego (wydarzenia w grudniu 1981 r. w kopalni Wujek); ustala, dlaczego bohaterowie schodzą pod ziemię, jaki świat chcą tam stworzyć; interpretuje metaforyczne znaczenia określeń dotyczących świata „pod ziemią”, wyjaśnia, co uosabia to miejsce; przedstawia system wartości tych, co schodzą pod ziemię; określa funkcję powtórzenia „Schodzimy pod ziemię”; ustala, co Kaczmarski zapowiada w zakończeniu utworu • ustala, jakie korzyści płynące z klęski dostrzega podmiot liryczny wiersza Adama Zagajewskiego <i>Klęska</i>; wyjaśnia, dlaczego poeta obawia się nadejścia zwycięstwa; odpowiada
--	--	--	--	---

				<p>na pytanie, czy Polacy naprawdę potrafią żyć dopiero w klęsce, i uzasadnia swoje stanowisko; wskazuje w wierszu ironię i określa jej funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna czas i okoliczności powstania dramatu Janusza Głowackiego <i>Antygona w Nowym Jorku</i>; przedstawia problematykę utworu i poetykę dramatu; analizuje opis przestrzeni parku, zawarty w didaskaliach; wyjaśnia, które elementy sugerują skojarzenia z bezdomnością; omawia stosunek Policjanta do bezdomnych; wyjaśnia, z jaką postawą została skonfrontowana bezdomność; omawia relację między Saszą a Pchelką; ustala, czego dotyczy konflikt między nimi; analizuje sposób zachowania obu bohaterów; przedstawia realia życia w rodzinnym domu Saszy w Leningradzie; uzasadnia swoje zdanie, czy dostrzega analogię pomiędzy sytuacją bohatera w Rosji i w Ameryce; na podstawie didaskaliów określa funkcję rekwizytu – pudła • analizuje okoliczności, które sprawiły, że bohaterowie stali się bezdomni; nazywa emocje, jakie towarzyszą im w trakcie opowiadania swoich historii; czytając wypowiedź Janusza Głowackiego, prezentuje temat bezdomności nie tylko jako problem społeczny, ale jako kategorię etyczną i filozoficzną; omawia decyzję Anity dotyczącą pochówku Johna; wyjaśnia, jakimi wartościami się kierowała, jakim zasadom się sprzeciwiała; wyjaśnia zmianę zachowania Pchelki wobec pomysłu Anity; ocenia, czy motywacja Anity jest podobna do tej, którą się kierowała Antygona; nazywa ważne dla Anity i Antygony wartości, uwzględniając realia, w których żyją bohaterki • przedstawia rytuał pogrzebowy, który odprawia Anita; wyjaśnia, dlaczego Anita ignoruje fakt pomyłki z ciałem Johna; ustala, co się zmieniło w sytuacji bohaterów, co na to wpłynęło; mówi o tym, jaki sens w pochowaniu Johna dostrzega Anita; opisuje nowy wygląd i nowe ubranie Saszy i wyjaśnia, dlaczego przypisuje się im znaczenie; analizuje zachowanie Saszy; analizuje sposób przekazania przez Policjanta informacji o samobójstwie Anity; interpretuje ostatni akapit wypowiedzi Policjanta • omawia proces dążenia Anity i Saszy do zmiany ich położenia, biorąc pod uwagę czynniki zewnętrzne i wewnętrzne
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • w podsumowaniu analizuje kreacje głównych bohaterów dramatu: Anity, Saszy, Pchelki; wskazuje podobieństwa między dramatem Janusza Głowackiego a tragedią Sofoklesa; omawia starożytne i współczesne ujęcie konfliktu tragicznego; porównuje losy Anity z historią Antygony; interpretuje gest wycinania przez Saszę kieszeni w marynarce na początku i pod koniec dramatu i wyjaśnia, jaką funkcję kompozycyjną on pełni; tłumaczy, jaki porządek reprezentuje Policjant; znajduje w tekście przykłady zastosowania ironii i wyjaśnia jej rolę w dramacie; analizuje scenę kradzieży zwłok i związanej z tym pomyłki; wskazuje obecne w scenie elementy groteski oraz wyjaśnia cel takiego zabiegu • nazywa zjawiska społeczne, które krytykuje w swoim dramacie Głowacki • zna czas i okoliczności powstania opowiadania Marka Nowakowskiego <i>Góra Edek</i>; przedstawia i porównuje portrety bohaterów; opisuje ich wygląd, zachowanie i cechy charakteru; ustala, które grupy społeczne mogą reprezentować; mówi, jakie znaczenie w charakterystyce postaci mają ich samochody; interpretuje tytuł opowiadania, biorąc pod uwagę ostatni akapit utworu • porównuje kreację Edka z opowiadania Nowakowskiego z jego pierwowzorem w dramacie Mrożka; wyjaśnia, o czym to świadczy, że Nowakowski w swoim tekście przywołuje bohatera <i>Tanga</i>; po przeczytaniu fragmentu eseju filozofa Jose Ortegi y Gasseta wyjaśnia, które z wymienionych cech człowieka masowego są typowe dla bohatera opisanego przez Marka Nowakowskiego • określa typ narracji w tekście; mówi, jaką funkcję pełni taka kreacja narratora; wskazuje przykłady zastosowania w utworze podanych zabiegów kompozycyjnych i środków stylistycznych: analogii, kontrastu, gradacji, hiperbolizacji; określa ich funkcje • zna czas i okoliczności powstania opowiadania Andrzeja Stasiuka <i>Miejsce</i>; opisuje przestrzeń, w której autor sytuuje swoje opowiadanie; wskazuje, co jest punktem centralnym utworu i wyjaśnia, dlaczego autor na tym skupia swoją uwagę; podczas interpretacji jednego z fragmentów odwołuje się do
--	--	--	--	---

				<p>wiedzy, że ikonostas to symbol przejścia między ziemią a niebem, między grzesznymi żywymi a świętymi; wyjaśnia, jaki jest cel zabiegu narratora, który snuje przypuszczenia dotyczące budowy cerkwi; analizuje spotkanie narratora z turystą, biorąc pod uwagę ich stosunek do miejsca, w którym się znajdują; omawia problem przemijania i rolę pamięci w opowiadaniu; ustala, w jaki sposób narrator przedstawia losy opisanego miejsca i do jakiej koncepcji czasu się odwołuje: liniowej czy kolistej; rozstrzyga, czy wykreowany przez Stasiuka świat nosi cechy mitologizacji; rozmawia o tym, jaką myśl dotyczącą dorobku kulturowego przeszłości zawiera refleksja narratora zamykająca opowiadanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, że pod koniec lat 80. w literaturze polskiej doszło do głosu nowe pokolenie twórców • wyjaśnia, jakie ujęcie czasu przedstawiono w pierwszej strofie wiersza Wojciecha Wencła <i>Oda na dzień św. Cecylii</i>; ustala, jak w tym kontekście można określić relacje między strofą pierwszą a dwiema pozostałymi; opisuje przestrzeń i dziejące się w niej wydarzenia; wyjaśnia, co wyraża ta scena; rozstrzyga, czy wiersz można nazwać klasycystycznym; uzasadniając swoją opinię, bierze pod uwagę: sposób obrazowania, wersyfikację, kompozycję utworu; wyjaśnia celowość nawiązania przez poetę do gatunku ody, odnosząc się do definicji tego gatunku • tłumaczy, do jakiej znanej formuły wypowiedzi odwołuje się Jacek Podsiadło w wierszu <i>Konfesata</i>; wyjaśnia, czego dotyczą winy wymieniane przez podmiot liryczny w kolejnych strofach; omawia ciężar gatunkowy tych win i to, w jaki sposób zostały zestawione; dostrzega, jaki obraz podmiotu lirycznego został wykreowany w wyróżnionych fragmentach tekstu; wyjaśnia znaczenie ostatniego wersu w odniesieniu do całej wypowiedzi lirycznej; interpretuje tytuł wiersza; opisuje, jaki obraz Boga wyłania się z utworu; uzasadnia obecność motta – fragmentu wiersza Stanisława Barańczaka – w kontekście wypowiedzi poety; znajduje w wierszu wyrażenia świadczące o wykorzystaniu przez poetę gier językowych i określa funkcję tego zabiegu
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację podmiotu mówiącego w wierszu Anny Adamowicz <i>tworzywo</i> i adresata; analizując pierwsze dwa wersy trójwersowych strof, przedstawia, jak się zmienia perspektywa przestrzenna podmiotu lirycznego; określa, czemu służy słownictwo związane z cielesnością/ biologią; wskazuje nawiązania do Psalmu 130 i wyjaśnia, jaką pełnią funkcję; interpretuje modlitewne wezwanie w ostatniej strofie; porównuje użyte przez poetkę wyliczenie z modlitwą św. Augustyna; interpretuje tytuł utworu, zwracając uwagę na odniesienia do współczesności • po przeanalizowaniu utworów wyjaśnia, jaki obraz współczesnego człowieka wyłania się z wierszy Podsiadły i Adamowicz; ustala, które z utworów respektują klasyczne zasady poetyki, a które je przełamują • wie, że reportaż <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego to gatunek synkretyczny, który nosi cechy prozy autobiograficznej, podróżniczej, eseju, traktatu filozoficznego; ustala, w jakich okolicznościach Kapuściński zetknął się z postacią Herodota, a w jakich – z jego <i>Dziejami</i>; wskazuje na realia lat 50. XX w., na które autor zwraca uwagę; mówi o marzeniach młodego reportera; omawia okoliczności wyjazdu autora do Indii i reakcji pisarza na propozycję redaktor naczelnej; ustala, czego autor dowiedział się o Herodocie na podstawie lektury wstępu do <i>Dziejów</i>; interpretuje ostatnie zdanie analizowanego fragmentu; opisuje pierwsze uczucia po wylądowaniu w New Delhi, konfrontuje z jego wyobrażeniami dotyczącymi przekroczenia granicy; omawia przykłady zderzenia Polaka z obyczajowością mieszkańców Indii oraz jego reakcje na odmienną kulturę tego kraju; wyjaśnia, o czym świadczy taki odbiór Innego i inności; wskazuje fragment, w którym autor zastosował autoironię, i wyjaśnia, na czym ona polega; mówi o tym, jakie konsekwencje niezajomości języków obcych ukazuje Kapuściński, i w jaki sposób Kapuściński uczył się angielskiego; wyjaśnia, w jakim celu została przywołana postać Herodota; omawia sytuację Kapuścińskiego po powrocie z Indii; ustala, jakich informacji na temat Herodota dostarczyły autorowi zdobyte źródła; wyjaśnia, jak rozumie
--	--	--	--	--

				<p>sformułowanie, że Herodot był „greckim kresowiakiem”, wykorzystując w tym celu tekst Artura Domosławskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje, na czym – według Herodota – polega wartość pamięci; wymienia nazwy, którymi Kapuściński określa podróżującego Herodota, i wyjaśnia, na jakie cele jego podróżowania wskazują; podaje cechy przypisywane przez autora Herodotowi; rozstrzyga, czy można uznać, że składają się one na ponadczasowy wzór człowieczeństwa; biorąc pod uwagę biografie obu autorów, dzieli się refleksjami, dlaczego Kapuściński odnalazł w Herodocie bratnią duszę • omawia obyczaje panujące na hinduskim targowisku, opisane w tekście Pauliny Wilk <i>Lalki w ogniu. Opowieści z Indii</i> • ustala, co łączy, a co dzieli Herodota, Ryszarda Kapuścińskiego i Paulinę Wilk jako podróżników stykających się z obcą kulturą; porównuje styl Pauliny Wilk ze stylem Ryszarda Kapuścińskiego, wskazując podobieństwa i różnice • rozpoznaje odmianę prozy, jaką jest fantastyka naukowa • zna czas i okoliczności powstania opowiadania Jacka Dukaja <i>Katedra</i>; opisuje Katedrę, biorąc pod uwagę jej budulec, położenie, wygląd zewnętrzny oraz wnętrze; wskazuje i omawia fragmenty, które świadczą o tym, że Katedra nie jest zwyczajną budowlą; ustala, co i dlaczego czeka Katedrę; wyjaśnia, dlaczego ksiądz Lavone nazywa jej wnętrze wnętrzościami; ustala, co w budowli przypomina tradycyjną katedrę, a co ją od niej różni ; wyjaśnia, co niezwykłego dostrzegł ksiądz Lavone w strukturze Katedry; mówi, czym bohater tłumaczy pochodzenie niezwykłego zjawiska; analizuje wypadek bohatera w Katedrze i wnioskuje, jakie może być racjonalne, a jakie irracjonalne wytłumaczenie dziwnych zachowań bohatera po wypadku w Katedrze; omawia podobieństwo Katedry do żywej istoty; wyjaśnia, dlaczego Katedrę określa się mianem <i>acheiropoieta</i>; analizując proces przemiany księdza Lavone’a, ustala, co się z nim dzieje i jaki dostrzega związek między metamorfozą księdza a metamorfozą Katedry; tłumaczy, o czym świadczy akt odprawienia mszy przez bohatera w takiej sytuacji; interpretuje postać Architekta
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • ustala, czy możliwe jest dokładne poznanie i zbadanie Katedry, i która z wartości – cywilizacja czy natura dominuje w strukturze Katedry; udowadnia, że w sposobie ukazania Katedry autor wykorzystał kategorię wzniosłości • omawia świat przedstawiony w opowiadaniu Dukaja jako literacką wizję przyszłości, biorąc pod uwagę: czas, przestrzeń, bohaterów oraz rekwizyty, którymi się posługują; wskazuje w opowiadaniu cechy literatury <i>science fiction</i>; omawia relację między człowiekiem a sztuczną inteligencją; charakteryzuje księdza Lavone'a; udowadnia, że czyn Izmira jest przykładem postawy heroicznej ofiary; dowodzi, w jaki sposób w opowiadaniu została ukazana relacja sacrum – profanum; wymienia najważniejsze pytania filozoficzne, które zadaje autor opowiadania i wyjaśnia, dlaczego pozostawia je bez odpowiedzi; ustala, które ludzkie dążenia i wartości Jacek Dukaj uznaje za ponadczasowe <p><u>I.2. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • przyglądając się zdjęciu G. Kormana <i>Marylin Monroe</i>, porównuje je z <i>Dyptykiem Marylin A. Warhola</i>; analizuje, jaką rolę w wykreowaniu pop-artowego wizerunku aktorki odegrały: sposób wykadrowania portretu, kolor lub jego brak, dwudzielna kompozycja nawiązująca do form sakralnych, kontrasty, rozmiary dyptyku • ustala, jakie emocje przedstawiają wizerunki Marylin Monroe • wyjaśnia, co dzieło A. Warhola mówi o Marylin Monroe i świecie, w którym żyła • analizuje, jak W. Beckett interpretuje dyptyk • wie, w jaki sposób odróżnić arcydzieło od kiczu w odniesieniu np. do <i>Dyptyku Marylin</i> • analizuje strukturę eseju A. Camusa <i>Człowiek zbuntowany</i>; wyjaśnia, czym jest egzystencjalizm i personalizm; wskazuje różnice pomiędzy niewolnikiem a buntownikiem metafizycznym • analizuje strukturę fragmentu tekstu J.-P. Sartre'a <i>Egzystencjalizm jest humanizmem</i>; wyjaśnia, co według J.-P. Sartre'a charakteryzuje istnienie człowieka w świecie; tłumaczy, jakie konsekwencje wynikają z założenia, że Boga nie ma
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki motyw łączy pomnik „Solidarności” z <i>Dżumą</i> Alberta Camusa; w odpowiedzi uwzględnia napis „Solidarność” oraz fakt, że do wykonania dzieła wykorzystano fragmenty muru berlińskiego • udowadnia na podstawie analizy postaw poszczególnych bohaterów, że powieść Camusa jest zgodna z założeniami filozofii egzystencjalizmu • analizując przykłady nowomowy we fragmencie powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i>, wskazuje, które hasła i nazwy własne można zaliczyć do informacji jawnych, a które – do ukrytych; wyjaśnia, jak zostały sformułowane przekazy ukryte; ustala, jaki wpływ na ludzi mogły wywierać te informacje • wyjaśnia, czym był socrealizm • po obejrzeniu filmu <i>Pan T.</i> w reżyserii Marcina Krzyształowicza odpowiada na podstawie przedstawionej tam historii na pytania: o elementy życia codziennego, na jakie zwraca uwagę reżyser, o sposób, w jaki zostało odmalowane środowisko literackie, o to, co stanowiło azyl wolności w państwie totalitarnym, o sposób, w jaki społeczeństwo wyrażało swoją niechęć do ustroju komunistycznego • analizuje strukturę eseju Jerzego Stempowskiego; wyjaśnia, jaką rolę Berdyczowi przypisał autor w swoim eseju • po obejrzeniu filmu <i>Szczęśliwego Nowego Jorku</i> w reżyserii Janusza Zaorskiego porównuje przedstawiony tam obraz Polaków na obczyźnie z ich wizerunkami ujętymi w omówionych utworach • wyraża jednym zdaniem główną myśl każdego akapitu eseju Zygmunta Kubiaka <i>Tradycja klasyczna</i>; formułuje problem, który Kubiak podejmuje w swoim eseju; analizuje strukturę eseju i ustala, czy charakteryzuje się on: nielinearnością, asocjacyjnością, otwartą kompozycją; wskazuje w tekście wyznaczniki podmiotowości i subiektywizmu; analizuje język eseju i nazywa środki artystycznego wyrazu, jakie stosuje Kubiak • rozważa, jaki związek można dostrzec między obrazem <i>Wizerunek II Zbyłuta Grzywacza</i> a Bohaterem <i>Kartoteki</i> Różewicza
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • przypomina sobie, jaką funkcję w dramacie antycznym pełnił chór • omawia cechy laudacji, odwołując się do laudacji wygłoszonej z okazji nadania Tadeuszowi Różewiczowi tytułu doktora <i>honoris causa</i> UG • opisuje elementy, z których składa się instalacja Michelangela Pistoletta <i>Wenus wśród szmat</i>; zwraca uwagę na ich wzajemne usytuowanie oraz pozycję Wenus wobec widza; wskazuje kontrasty i tłumaczy, jaką pełnią funkcję; interpretuje instalację, uwzględniając fakt, że Wenus to kopia rzeźby kupiona przez artystę w sklepie ogrodniczym • uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy instalacja włoskiego artysty w podobny sposób jak poezja Zbigniewa Herberta przedstawia relację tradycja starożytna – współczesność • nazywa problem, który Jarosław Marek Rymkiewicz podejmuje w eseju <i>Czym jest klasycyzm. Manifesty poetyckie</i> • na podstawie poezji Haliny Poświatowskiej i obrazów Fridy Kahlo porównuje portrety artystek wyłaniające się z ich twórczości • opisuje scenę przedstawioną na obrazie Andrew Wyetha <i>Świat Christiny</i>, zwracając uwagę na: pierwszy i drugi plan, kolorystykę, kompozycję; interpretuje pozę kobiety oraz symbolikę budynków znajdujących się w oddali; określa nastrój obrazu; opowiada o świecie Christiny, biorąc pod uwagę uczucia i doznania, jakie mogą towarzyszyć bohaterce obrazu • zastanawia się, czy obraz Wyetha mógłby znaleźć się na okładce tomiku wierszy Haliny Poświatowskiej, i uzasadnia swoją odpowiedź • przyglądając się obrazowi <i>Plonąca żyrafa</i> Salvadora Dali, udowadnia, że wiersz Stanisława Grochowiaka jest ekfrazą • interpretuje instalację Wiktorii Walendzik <i>Zjeżdźalnia</i>, odwołując się do tytułu cyklu <i>Please somebody game end me</i>, w którym znajduje się ta praca • w podanym fragmencie opowiadania Sławomira Mroźka <i>Wyznania o Zygmysiu</i> wskazuje przykłady odpowiedzi właściwych i odpowiedzi unikowych; wyjaśnia, jaki związek mają one z pytaniem
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz Wilhelma Sasnala <i>Postęp</i>; rozważa, czy tak oszczędne środki wyrazu są uzasadnione przy podejmowaniu tematyki postępu; ustala, czy obraz Sasnala to trafny komentarz do rozumienia postępu przez Stomila i Eleonorę oraz Edka • wyjaśnia, które aspekty interpretacyjne <i>Tanga</i> uwzględnił Andrzej Pągowski w swoim plakacie do spektaklu; zwraca uwagę na sposób ukazania postaci, ich działanie i kolorystykę • wysłuchuje dwóch różnych utworów z repertuaru Ewy Demarczyk; rozmawia o wrażeniach po wysłuchaniu tych piosenek; wypowiada się na temat interpretacji poezji w wykonaniu artystki • uzasadnia swoją opinię, udzielając odpowiedzi na pytanie, czy twórczość Ewy Demarczyk może konkurować z muzyką współczesną • przed obejrzeniem filmu <i>Rejs</i> w reżyserii Marka Piwowskiego zapoznaje się z wyjaśnieniami dotyczącymi genezy filmu; w trakcie oglądania filmu zwraca uwagę na język, którym posługują się bohaterowie • po obejrzeniu filmu <i>Rejs</i> przedstawia przekrój społeczny pasażerów statku wycieczkowego; wyjaśnia, w jaki sposób pasażer na gapę zostaje kaowcem i co sprzyja tej roli; analizuje scenę zebrania na statku, podczas którego Kapitan przedstawia pracownika kulturalno-oświatowego; zwraca uwagę na przebieg spotkania i zachowanie uczestników; wyjaśnia, co ta scena mówi o ówczesnej polskiej rzeczywistości; dostrzega, za pomocą jakich metod kaowiec zyskuje posłuch i podporządkowuje sobie pasażerów; analizuje zachowanie współpracowników kaowca i mówi o mechanizmach społecznych, jakie obnaża ich postawa; omawia kreacje aktorskie inżyniera Mamonia i Sidorowskiego; podaje ich najważniejsze cechy; wyjaśnia, jaką rolę przypisał reżyser zderzeniu tak różnych osobowości; przyglądając się grom i zabawom zorganizowanym na cześć Kapitana, objaśnia, w jaki sposób odzwierciedlają one cechy właściwe dla systemu totalitarnego; interpretuje scenę balu na statku i porównuje ją ze znanymi z literatury scenami tańca kończącego utwór
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • ustala, które cechy filmu <i>Rejs</i> przyczyniły się do nadania mu statusu filmu kultowego • po zapoznaniu się z filmem <i>Co czyni bohatera? Idea monomitu Josepha Campbella</i> wyjaśnia, czy dostrzega związek schematu fabularnego wykorzystanego w powieści Konwiewskiego <i>Mała apokalipsa</i> z koncepcją Campbella o teorii monomitu • analizuje plakat do <i>Małej apokalipsy</i> autorstwa Jacka Staniszewskiego i interpretuje go w kontekście wymowy utworu • ogląda film <i>Babilon. Raport o stanie wojennym</i> w reżyserii Marka Bukowskiego, powstały na podstawie <i>Raportu o stanie wojennym</i> Marka Nowakowskiego, i po jego obejrzeniu odtwarza główny wątek filmu – historię Jacka; określa, jakie realia stanu wojennego stają się w filmie tłem wydarzeń, ustala, w jaki sposób w filmie zaprezentowano ofiary i oprawców, określa funkcję tytułu filmu i stylistyki komiksowej; bierze udział w dyskusji, czy film jest wierną ekranizacją czy luźną adaptacją <i>Raportu o stanie wojennym</i> Nowakowskiego • opisuje obraz Zbyluta Grzywacza <i>Siatka</i> z cyklu <i>Wiosna '82</i>, zwracając uwagę na: zawartość siatki, przestrzeń za uchylonymi drzwiami, kolorystykę obrazu; wskazuje i omawia symboliczne znaczenia wybranych elementów obrazu; ustala, czy obraz Grzywacza oddaje atmosferę opowiadań Nowakowskiego, czy można go uznać za trafny komentarz do rzeczywistości stanu wojennego • analizuje fragmenty komiksu Dominika Szcześniaka i Grzegorza Pawlaka na podstawie opowiadania Olgi Tokarczuk <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> i ustala, czy sposób przedstawiania przestrzeni i bohaterów opowiadania trafnie oddaje opisywane realia • wysłuchuje piosenki Jacka Kaczmarskiego <i>Górnicy</i> i ustala, w jaki sposób na odbiór tekstu wpływa muzyka i wykonanie utworu przez artystę • ogląda film <i>Solista</i> Joeego Wrighta, a następnie porównuje sytuację bohaterów dramatu Głowackiego <i>Antygona w Nowym Jorku</i> z historią bohatera filmu
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • udowadnia obecność cech reportażu w zamieszczonych fragmentach <i>Podróży z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego; analizuje formę i język reportażu • analizuje kompozycję eseju Gustawa Herlinga-Grudzińskiego <i>Sztuka podróżowania (Essay pisany w polu)</i>; wymienia, jakie typy podróżników opisał autor eseju i jak je charakteryzuje; wyjaśnia, co – według autora – jest kwintesencją sztuki podróżowania; interpretuje tytuł eseju; wskazuje cechy eseju w tekście Herlinga-Grudzińskiego • analizuje związek Katedry wykreowanej przez Jacka Dukaja w opowiadaniu <i>Katedra</i> ze średniowieczną katedrą gotycką, z katedrą Sagrada Familia Antoniego Gaudiego • mówi, na którym wątku opowiadania Jacka Dukaja koncentruje się film Tomasza Bagińskiego <i>Katedra</i>; opowiada, w jaki sposób przedstawiono w filmie Katedrę, kim jest postać ukazana w filmie, jaki nastrój panuje w filmowej opowieści Bagińskiego i co go tworzy; interpretuje finałową scenę filmu; porównuje swoje wyobrażenie Katedry z opowiadania Dukaja z jej filmową wizją <p><u>II.1. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w wierszu Czesława Miłosza <i>W warszawie</i> fragmenty, w których użyto czasu przeszłego, i wyjaśnia, jaką funkcję pełni ten zabieg • określa, jaką funkcję pełni forma trybu rozkazującego w wierszu Tadeusza Różewicza <i>Zostawcie nas</i> • interpretując przesłanie trzech ostatnich wersów <i>Traktatu moralnego</i> Czesława Miłosza, wyjaśnia, jaką funkcję pełni użycie formy pierwszej osoby liczby mnogiej • wskazuje we fragmentach powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i> przykłady kontaminacji; analizuje budowę słowotwórczą i znaczenie pojęć: „zbrodnioszlaban”, „czarnobiał”, „dwójmyślenie”; wyjaśnia, jakie zjawisko zostało nim określone • analizuje język utworu Wisławy Szymborskiej <i>Jacyś ludzie</i>, zwracając uwagę na zaimki nieokreślone i frazeologizmy; ustala funkcję, jaką pełnią w wierszu
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką funkcję w wierszu Stanisława Balińskiego <i>Polska Podziemna</i> pełni powtarzający się w różnych formach zaimek „moja” • analizując monolog narratora skierowany do rodaków w utworze <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza, ustala, jaką funkcję pełni w nim charakterystyczna składnia • wyjaśnia zmiany słotwórcze, które doprowadziły do powstania neologizmu zawartego w tytule wiersza Mirona Białoszewskiego <i>Namuzowywanie</i>; dokonuje analizy słotwórczej neologizmów zawartych w: apostrofie, pierwszoosobowym wyznaniu do adresatki, prośbie do niej skierowanej • określa funkcję zastosowanych w wierszu Wisławy Szymborskiej <i>Psalm</i> zdań wykrzyknikowych i pytających • analizuje język utworu <i>W zatrzęsieniu</i> Wisławy Szymborskiej; wskazuje sformułowania zaczerpnięte z języka potocznego i frazeologii; wyjaśnia, jaką funkcję pełnią te zabiegi • analizuje język opowiadania Marka Nowakowskiego <i>Opowieści taksówkarza</i>; zwraca uwagę na to, jaką funkcję pełnią słownictwo i składnia <p><u>II.2. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady tabu językowego obecnego w nowomowie w wybranych fragmentach powieści Orwella <i>Rok 1984</i> • analizując monolog narratora skierowany do rodaków w utworze <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza, ustala, jaką funkcję pełni w nim stylizacja gwarowa • wskazuje w wierszu Jarosława Marka Rymkiewicza <i>Na różę</i> cechy stylizacji barokowej i wyjaśnia jej funkcję; określa, na czym polega concept, wskazuje środki stylistyczne: antytezy, paradoksy, anafory, aliteracje, inwersje oraz określa ich funkcje • wskazuje w wierszu Stanisława Grochowiaka <i>Płonąca żyrafa</i> kolokwializmy i określa ich funkcję • analizuje słownictwo poezji turpistycznej; wyjaśnia, jaką funkcję pełnią sformułowania potoczne i wulgarne • wyjaśnia, jak rozumie funkcję kulturotwórczą języka • wyszukuje w opowiadaniu Marka Nowakowskiego <i>Wiosenny spacer</i> przykłady słownictwa kolokwialnego, wartościującego
--	--	--	--	---

				<p>oraz metafory zwierzęce (animalistyczne) i określa, jaką pełnią funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> • w podanych zdaniach zastępuje wyrazy modne innymi słowami lub sformułowaniami; rozmawia o tym, w jakiego typu wypowiedziach należy unikać wyrazów modnych; sprawdza, które wyrazy wygrywały w plebiscycie Młodzieżowe Słowo Roku, i wyjaśnia, czy to są modne wyrazy • w wywiadzie z profesorem Bańko wskazuje dwie charakterystyczne cechy języka młodzieży, o których wspomina uczony; znajduje w tekście pięć modnych wyrazów i sformułowań, a następnie podaje ich odpowiedniki <p><u>II.3. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wypowiedź Tarrou, bohatera powieści Camusa <i>Dżuma</i>: „całe nieszczęście ludzi płynie stąd, że nie mówią jasnym językiem” w kontekście funkcji języka jako narzędzia manipulacji; podaje inne przykłady potwierdzające słuszność tej myśli • analizując fragmenty powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i>, wyjaśnia, na czym polega sposób manipulowania ludzkimi emocjami; opisuje mechanizmy i efekty tych działań • podczas czytania dramatu Tadeusz Różewicza <i>Kartoteka</i> dostrzega, że rozmowa Bohatera z rodzicami jest satyrą na patriarchalny model rodziny oraz stereotypy dotyczące oczekiwań rodziców wobec dzieci • w wybranych wypowiedziach pochodzących z opowiadań Sławomira Mrożka wskazuje znaczenie dosłowne oraz implikowane (presupozycję) • wymienia przykłady zastosowania etykiety językowej we fragmencie <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka; ocenia wypowiedzi poszczególnych bohaterów dramatu Mrożka przez pryzmat respektowania podstawowych norm etyki słowa; wskazuje, które z wypowiedzi (Artura, Babci, Eugeniusza) można uznać za przejaw agresji językowej) • mówi o tym, jak Jadwiga Puzynina rozumie pojęcie prawdy; podaje własne przykłady; wyjaśnia, w jaki sposób w podanych wypowiedziach objawia się agresja językowa
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • czytając reklamy, omawia ich pragmatyczny i etyczny aspekt • rozmawia o tym, czy reklamy, które zna, są zgodne z zasadami etyki • podaje przykłady frazeologizmów, w których odzwierciedlają się stereotypy językowe • na podstawie znanego języka obcego omawia kwestię różnic w językowym obrazie świata • analizując język rówieśników, zwraca uwagę na często używane słownictwo, a następnie określa rolę, jaką odgrywa język w budowaniu ich świata • wie, że rozwój nowych technologii wpływa na wiele aspektów życia, w tym na sposób, w jaki komunikujemy się z innymi ludźmi • wymienia najważniejsze zmiany w tradycyjnym modelu komunikacji językowej • ustala najważniejsze cechy języka komunikacji internetowej • wie, czym jest wiral i hipertekst; podaje przykład wiralu • omawia zmiany w komunikacji językowej, które nastąpiły pod wpływem internetu • ocenia współczesne teksty umieszczone w komunikatorze internetowym pod względem językowym i komunikacyjnym • wskazuje w jednej z rozmów na forum elementy charakterystyczne dla języka internetu • opisuje mechanizm funkcjonowania nagłówków prasowych współcześnie • wskazuje przykłady dezinformacji w mediach • określa, w której bańce informacyjnej sytuuje siebie; charakteryzuje ją • wykazuje związek między sposobem działania serwisów społecznościowych z omawianymi zjawiskami, odwołując się do własnych doświadczeń <p><u>II.4. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje hasła i nazwy własne w całości zapisane wielkimi literami w wybranych przykładach nowomowy we fragmentach powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i>
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • ustala, jaką funkcję w monologu narratora skierowanym do rodaków w utworze <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza pełni użycie wielkiej litery w niektórych wyrazach • ustala, jaką funkcję w wierszu Stanisława Barańczaka <i>Określona epoka</i> pełnią wtrącenia w nawiasach • rozstrzyga, czy wykreowany przez Andrzeja Stasiuka świat nosi cechy mitologizacji; w odpowiedzi zwraca uwagę na sposób ukazania czasu (pisanego wielką literą) i przestrzeni • wyjaśnia, jakie znaczenie ma fakt, że „Katedra” w opowiadaniu Jacka Dukaja <i>Katedra</i> jest pisana wielką literą • interpretując postać Architekta w opowiadaniu Jacka Dukaja <i>Katedra</i>, bierze pod uwagę pisanie tej nazwy wielką literą <p><u>III.1. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty potwierdzające słuszność tezy, że literatura powojenna jest trudna do usystematyzowania • analizując powieść A. Camusa <i>Dżuma</i>, mówi, jaką tezę dotyczącą przyczyn zarazy stawia ksiądz Paneloux; przedstawia argumenty księdza służące uzasadnieniu postawionej tezy, biorąc pod uwagę: ocenę zachowania mieszkańców Oranu, biblijny przykład podany w kazaniu, historię zawartą w <i>Złotej legendzie</i> • wyjaśnia, jaką funkcję pełni wyliczenie i powtórzenie w wierszu Tadeusza Różewicza <i>Zostawcie nas</i> • omawia przykłady nowomowy we fragmencie powieści Orwella <i>Rok 1984</i>, analizując nazwy ministerstw, znajdując w tekście przykłady innych skróconych nazw i wyjaśniając ich znaczenie, wymieniając przywołane w tekście nazwy własne i interpretując ich propagandowy przekaz • ustala, jaką funkcję pełni nowomowa, odwołując się zarówno do powieści Orwella, jak i wypowiedzi Anetty B. Strawińskiej • wskazuje w wierszu Ewy Lipskiej <i>Z cyklu: Wielkie awarie (I)</i> nawiązania do języka nowomowy • na podstawie fragmentu powieści Józefa Mackiewicza <i>Droga donikąd</i> ustala, co pokazuje oficjalna propaganda, a jakie są rzeczywiste działania władzy radzieckiej i czy ma to charakter demagogiczny
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • analizuje język utworu Wisławy Szymborskiej <i>Jacyś ludzie</i>, zwracając uwagę na: paradoks, wyliczenia, paralelizmy; ustala funkcję, jaką pełni w wierszu • wskazuje i określa, jaką funkcję w wierszu Szymborskiej <i>Psalm</i> pełni: wyliczenia, anafory, paralelizmy składniowe • odtwarza rozumowanie podmiotu lirycznego wiersza Andrzeja Bursy <i>Sylogizm prostacki</i>, posługując się schematem sylogizmu • we fragmencie tekstu Stanisława Lema <i>Czy pan istnieje, Mr. Johns</i> wskazuje pytania sugerujące i pytania podchwytliwe; określa, jaką dodatkową treść zawierają pytania podchwytliwe; ustala, w jakim celu rozmówcy stosują pytania podchwytliwe i pytania sugerujące; podaje przykłady takich pytań; wyjaśnia, jakie są konsekwencje ich stosowania • omawia język wypowiedzi w wierszu Stanisława Barańczaka <i>Określona epoka</i>, biorąc pod uwagę: komunikatywność, nowomowę, grę słów; ustala, czy utwór ma charakter parodystyczny • analizuje język bohaterów filmu <i>Rejs</i> w reżyserii Marka Piwowskiego jako przykład nowomowy; wskazuje, jakie cechy języka partyjnej nowomowy zawiera wypowiedź bohatera; ustala, o jakiej postawie bohaterów świadczy to, co mówią • podczas omawiania powieści Tadeusza Konwickiego <i>Mała apokalipsa</i> podaje argumenty Huberta i Rysia, którymi próbują przekonać bohatera do tego, by się zgodził na ich propozycję; wie, z jakimi kontrargumentami spotykają się z jego strony <p><u>III.2. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza dyskusję na temat: <i>Dyptyk Marylin</i> to hołd złożony artystce czy artystyczny obraz jej tragedii; proponuje alternatywną interpretację dzieła A. Warhola • po przeczytaniu fragmentu interpretacji <i>Dyptyku Marylin</i> A. Warhola wypowiada się, co na jej temat sądzi, i uzasadnia swoje stanowisko • przeprowadza klasową dyskusję na temat: <i>Dyptyk Marylin</i> – arcydzieło czy kicz
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie eseju Camusa <i>Człowiek zbuntowany</i> uzupełnia tabelę, wskazując różnice pomiędzy niewolnikiem a buntownikiem metafizycznym • podczas lekcji rozmawia o tym, jakiego wyższego porządku dotyczy bunt opisany przez Camusa • formułuje definicję wolności według Sartre'a, odpowiadając na pytanie, dlaczego filozof nazywa ją „podstawą wszelkich innych wartości”, i ustalając warunki prawdziwej wolności • podczas lekcji rozmawia o tym, jak E. Mounier we fragmencie tekstu <i>Co to jest personalizizm?</i> charakteryzuje osobę ludzką; wyjaśnia, co stanowi o jej statusie • udziela odpowiedzi na pytanie dotyczące miejsca, w którym rozgrywają się wydarzenia przedstawione w powieści Camusa <i>Dżuma</i>, czy obraz miasta może stanowić zapowiedź przyszłych wydarzeń; uzasadniając odpowiedź, odwołuje się do fragmentów utworu i tekstu filozof Anny Grzegorzcyk • przedstawia na forum wyniki pracy w grupach po analizie fragmentów <i>Dżumy</i> A. Camusa dotyczących rozmowy Ramberta z doktorem Rieux • uzasadnia, odwołując się do przytoczonego tekstu i innych przykładów z powieści, czy zgadza się z opinią filozof W. Szydlowskiej, że: „w <i>Dżumie</i> toczy się poważna dyskusja na temat szczęścia” • redaguje wypowiedź argumentacyjną: Dobro jednostki a dobro zbiorowości w odwołaniu do <i>Dżumy</i> A. Camusa, innego utworu literackiego, wybranych kontekstów • w dowolnej formie graficznej (np. mapie mentalnej) przedstawia najważniejsze tezy zawarte w drugim kazaniu księdza Paneloux • odwołując się do postaw bohaterów powieści Camusa, uzasadnia, czy zgadza się z opinią doktora, że: „w ludziach więcej rzeczy zasługuje na podziw niż na pogardę” • uzasadnia swoje stanowisko, udzielając odpowiedzi na pytanie, czy zgadza się z tym, że bohaterów walczących ze złem charakteryzuje postawa solidarności i bezinteresowności • rozmawia podczas lekcji o tym, co może być współczesnym odpowiednikiem metaforycznej dżumy
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wypowiedź argumentacyjną: Wielkość i małość człowieka – ludzkie postawy wobec zagrożenia w odwołaniu do <i>Dżumy</i> Alberta Camusa, innego utworu literackiego i wybranych kontekstów • bierze udział w dyskusji na temat, czy spojrzenie na <i>Dżumę</i> badacza literatury Ryszarda Koziółka poszerza i wzbogaca możliwości interpretacji • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że omawiane wiersze Czesława Miłosza z tomu <i>Ocalenie</i> są próbą pokonania wojennej traumy • rozmawia o konsekwencjach oddziaływania romantycznego wzorca kulturowego na kolejne pokolenia Polaków po lekturze tekstu E. Balcerzana • uzasadnia swój wybór, wypowiadając się na temat tego, który z wierszy Różewicza najsilniej do niego przemówił • redaguje wypowiedź argumentacyjną, rozważając problem, w jaki sposób powojenni twórcy rozliczają się z doświadczeniem wojennym w odwołaniu do wybranych utworów • zastanawia się, co – według podmiotu mówiącego z <i>Traktatu moralnego</i> Czesława Miłosza – może stanowić ocalenie; przeprowadza klasową dyskusję na ten temat • wypowiada się na temat aktualności wizji świata wykreowanej przez Orwella • rozmawia w klasie o tym, czy badacz języka systemów totalitarnych John Wesley Young słusznie nazwał Orwella „myślicielem politycznym” • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat różnych sposobów obnażania mechanizmów funkcjonowania systemu totalitarnego w odwołaniu do powieści <i>Rok 1984</i> Orwella, innego utworu literackiego i wybranych kontekstów • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat tego, czym dla człowieka może być wolność, punktem wyjścia rozważań czyniąc przytoczone słowa Czesława Miłosza w odwołaniu do powieści <i>Rok 1984</i> Orwella, utworów literackich z dwóch różnych epok i wybranego kontekstu • uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z tym, że język jako narzędzie manipulacji i propagandy może służyć zniewoleniu człowieka
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wypowiedź argumentacyjną, przedstawiając problem języka jako narzędzia kształtowania rzeczywistości w odwołaniu do powieści George’a Orwella <i>Rok 1984</i>, innego tekstu literackiego i wybranych kontekstów • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat statusu pisarza jako kronikarza swoich czasów w odwołaniu do powieści Józefa Mackiewicza <i>Droga donikąd</i>, innego utworu literackiego i wybranych kontekstów • dzieli się refleksjami na temat charakterystyki twórczości Mackiewicza dokonanej przez K. Błazewską i własnych przemyśleń na temat współczesnego świata • redaguje wypowiedź argumentacyjną: Polska – wyidealizowany Mickiewiczowski kraj lat dziecińczych – w odwołaniu do fragmentów powieści Czesława Miłosza <i>Dolina Issy</i>, wybranej lektury obowiązkowej oraz wybranych kontekstów • pisze esej na zadany temat: Klasyczna koncepcja sztuki – anachroniczna czy nadal aktualna w XXI w.; rozważa problem, odwołując się do wybranych lektur obowiązkowych i kontekstów • wypowiada się, czy zgadza się z tezą Z. Majchrowskiego, że: „Bohater Różewicza jest niejako antytezą bohatera romantycznego”; przygotowuje w tym celu odpowiednie argumenty • redaguje wypowiedź argumentacyjną o tym, w jaki sposób wydarzenia i sytuacje, w których uczestniczy człowiek, kształtują jego tożsamość, odwołując się do <i>Kartoteki</i> Tadeusza Różewicza, innego utworu literackiego oraz wybranych kontekstów • przeprowadza klasową dyskusję na temat postawy Sycylińczyka, bohatera opowiadania Gustawa Herlinga-Grudzińskiego <i>Wieża</i>; bierze pod uwagę, jakimi emocjami się kierował i czego się bał • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat: Samotność – przekleństwo albo azyl; odwołuje się do opowiadania <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, wybranej lektury obowiązkowej oraz dwóch kontekstów • wybiera jedną z przytoczonych opinii na temat Mirona Białoszewskiego i rozwija ją w kilkuzdaniowej wypowiedzi
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wypowiedź argumentacyjną dotyczącą biografii jako tworzywa literackiego w odwołaniu do sensu wybranego wiersza Poświatowskiej, wybranej lektury obowiązkowej i wybranych kontekstów • redaguje wypowiedź argumentacyjną o odwołaniach do tradycji kultury w poezji turpistycznej w odniesieniu do wybranych wierszy Grochowiaka i Bursy, utworów literackich z dwóch różnych epok i wybranego kontekstu • przeprowadza rozmowę o tym, jaki stosunek do mitu bohaterstwa prezentuje Mrozek w opowiadaniu <i>Ostatni husarz</i> • pisze opowiadanie obnażające absurd życia w XXI wieku o współczesności widzianej w krzywym zwierciadle groteski • ocenia sztukę artystów wykorzystujących absurd; w swojej wypowiedzi odwołuje się do opowiadań Sławomira Mrożka i instalacji Wiktorii Walendzik • przeprowadza dyskusję na temat: Jaką rolę w życiu młodego człowieka powinna odgrywać rodzina • przedstawia argumenty, którymi Artur próbuje przekonać Alę do swojego pomysłu; analizuje je i ocenia ich zasadność • określa rodzaj argumentów zastosowanych przez Artura w stosunku do Ali (rzeczowe, logiczne, emocjonalne) • wyjaśnia przyczyny, dlaczego lektura <i>Tanga</i> Mrożka na przełomie lat 60. i 70. była zakazana w komunistycznej Polsce • uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy Artur mógłby być reprezentantem jego pokolenia; w argumentacji zwraca uwagę na problemy, z którymi współcześnie borykają się młodzi ludzie • redaguje wypowiedź argumentacyjną o różnych koncepcjach naprawy świata w odwołaniu do <i>Tanga</i>, innego tekstu literackiego oraz wybranych kontekstów • rozmawia o tym, czy piosenki literackie z ubiegłego wieku przemawiają do wyobraźni młodego odbiorcy w XXI wieku, i czy tematy, które zostały w nich poruszone, są ważne, ciekawe, aktualne; uzasadnia swoją opinię • uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się, że twórcy Nowej Fali zachowali twórczy indywidualizm, a jednocześnie postulowali wspólne wartości
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • formułuje kilkudzaniową wypowiedź, w której przedstawia i uzasadnia swoje odczucia względem Madame, bohaterki powieści Antoniego Libery <i>Madame</i> • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat wpływu polityki na ludzkie losy, odwołując się do <i>Madame</i> Antoniego Libery, innego utworu literackiego, wybranych kontekstów • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat: Madame – przewodniczka młodego człowieka w świecie kultury czy cyniczna graczyka wykorzystująca jego naiwność i zauroczenie w odwołaniu do zamieszczonego w podręczniku tekstu Doroty Samborskiej-Kukuć • redaguje wypowiedź argumentacyjną o człowieku w obcym świecie w odwołaniu do opowiadania Olgi Tokarczuk <i>Professor Andrews w Warszawie</i>, wybranej lektury obowiązkowej oraz wybranych kontekstów • rozmawia o tym, czy komiks to dobry pomysł na mówienie o trudnej historii • mówi o tym, który utwór przedstawiający rzeczywistość stanu wojennego wywarł na nim największe wrażenie, i uzasadnia swój wybór • redaguje wypowiedź argumentacyjną o patriotyzmie czasów niewoli, odwołując się do utworów romantycznych i poezji czasów PRL-u • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat portretu polskiego inteligenta; w pracy odwołuje się do opowiadania <i>Górką Edek</i> Nowakowskiego, dramatu <i>Tango</i> Mrożka i wybranych kontekstów • redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat podróży – wielkiej przygody, sposobu na spotkanie innych kultur, odwołując się do omawianych fragmentów <i>Podróży z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego, innego utworu literackiego, wybranych kontekstów • uzasadnia swoją opinię, udzielając odpowiedzi na pytanie, czy warto czytać reportaże • redaguje wypowiedź argumentacyjną, w której przytoczone przez Gustawa Herlinga-Grudzińskiego słowa o sztuce podróżowania traktuje jako punkt wyjścia do rozważań o tym, jaką funkcję w kreacji świata przedstawionego może pełnić
--	--	--	--	--

motyw podróżowania w odwołaniu do wybranej lektury obowiązkowej, utworów literackich z dwóch różnych epok, wybranego kontekstu

- **pisze reportaż** na ważny i aktualny dla siebie temat, wykonując uprzednio cykl ćwiczeń
- przedstawia własną interpretację tego, czym jest Katedra wykreowana w opowiadaniu Jacka Dukaja

IV. Samokształcenie

- z tekstów: *Człowiek zbuntowany* A. Camusa, *Egzystencjalizm jest humanizmem* J.-P. Sartre'a, *Co to jest personalizm* E. Mouniera wybiera dwa ważne dla siebie cytaty i rozwija je w kilkudzaniowej wypowiedzi
- w trakcie czytania powieści *Dżuma* A. Camusa wskazuje fragmenty odnoszące się do obrazu Boga wyłaniającego się z wyvodu księdza
- podaje odpowiedni fragment powieści Camusa, mówiąc, co ksiądz Paneloux rozumie jako dobrodziejstwo dla chrześcijanina
- wskazuje odpowiedni fragment utworu, w którym doktor Rieux nie mówi o ostatecznym zwycięstwie nad dżumą, i go interpretuje
- cytując odpowiednie fragmenty wiersza Miłosza *Przedmowa*, wyjaśnia, kto, do kogo i w jakiej sytuacji się zwraca
- na podstawie omówionych wierszy Różewicza ustala, jakich zniszczeń dokonała wojna w człowieku, który jej doświadczył – swoje przemyślenia przedstawia w formie mapy mentalnej
- przygotowuje prezentację na temat: Zesłańcy, wygnańcy, tułacze; na podstawie wybranych tekstów kultury przedstawia różne sposoby ujęcia losów ludzi zmuszonych do opuszczenia miejsca swego zamieszkania
- w wierszu Stanisława Balińskiego *Polska Podziemna* wskazuje fragmenty, które odwołują się do doświadczenia emigracji; wyjaśnia, jak cytowane frazy tłumaczą stan emocjonalny i psychiczny podmiotu lirycznego
- wybiera z eseju Zygmunta Kubiaka *Tradycja klasyczna myśli*, która mogłaby się stać tematem jego eseju; przygotowuje mapę mentalną, w której będzie mógł rozwinąć wiodącą myśl;

				<p>uwzględnić swoje własne przemyślenia oraz różne konteksty kulturowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie mapy myśli przedstawia informacje na temat Bohatera, wykorzystując wypowiedź Z. Jarosińskiego o <i>Kartotece</i> Tadeusza Różewicza • projektuje szatę graficzną okładki opowiadania <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego • cytuje fragmenty określające status podmiotu lirycznego w wierszu Zbigniewa Herberta <i>Potęga smaku</i> • cytuje fragmenty, w których Herbert w wierszu <i>Pan Cogito o cnocie</i> eksponuje stanowisko Pana Cogito wobec cnoty • prowadzi rozmowę o tym, czy postawa Pana Cogito mogłaby pomóc w budowaniu relacji z innymi ludźmi i ze światem • sporządza notatkę, w której charakteryzuje klasycyzm; wykorzystuje w niej następujące pojęcia i słowa kluczowe: wzór, obrazy archetypiczne, komentarz, odradzanie się poezji • znajduje we fragmencie eseju <i>Czym jest klasycyzm</i> Jarosława Marka Rymkiewicza cytaty, które mogłyby być komentarzem do wiersza <i>Epitafium dla Rzymu</i> • sporządza notatkę w formie tabeli na temat klasycyzmu w twórczości: Jana Kochanowskiego, Leopolda Staffa, Zbigniewa Herberta i Jarosława Marka Rymkiewicza • przedstawia graficznie Bibliotekę na podstawie opisu zawartego w utworze Jorge'a Luisa Borgesa <i>Biblioteka Babel</i>; opisuje na powstałym schemacie rozwiązania architektoniczne tej przestrzeni; ustala, jakie znaczenie przypisuje się tworzącym ją figurom geometrycznym • wie, czym jest hipertekst; wyjaśnia, czy Wikipedię można potraktować jako urzeczywistnienie idei Biblioteki Babel w odwołaniu do opowiadania Borgesa • wykonuje kolaż przedstawiający konflikt między tradycją a nowoczesnością • tworzy mapę mentalną na temat: <i>Tango</i> Sławomira Mrożka jako dzieło o tematyce politycznej, społecznej i dramat o sztuce • przedstawia zagadnienie na temat formy, tradycji i nowoczesności u Gombrowicza i Mrożka, odwołując się do <i>Tanga</i> i <i>Ferdydurke</i>
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • cytuje odpowiednie fragmenty wiersza Ryszarda Krynickiego <i>I naprawdę nie wiedzieliśmy</i>, które zawierają zabiegi stylistyczne służące podkreśleniu ekspresji wypowiedzi • przygotowuje prezentację przedstawiającą różne portrety kobiet w literaturze • po obejrzeniu filmu <i>Babilon. Raport o stanie wojennym</i> w reżyserii Marka Bukowskiego sporządza mapę mentalną, w której przedstawia różne postawy bohaterów wobec reżymu komunistycznego; uwzględnia postaci: Jacka, jego matki, dyrektora szkoły, Jana Kwiatkowskiego, kierownika Wareksu, nauczycielki języka francuskiego, majora Stachonia i jego syna, zomowców • wyjaśnia, cytując odpowiednie fragmenty, do jakiej formuły wypowiedzi odwołuje się Jacek Podsiadło w wierszu <i>Konfesata</i> • przygotowuje graficzno-tekstową prezentację postaci Herodota (np. plakat, komiks, kolaż), wykorzystując jak najwięcej informacji o autorze <i>Dziejów</i> • pisze reportaż na ważny i aktualny dla siebie temat, wykonując uprzednio cykl ćwiczeń: wybiera problem, formułuje temat, określa, co jest w nim istotnego; ustala, kto będzie bohaterem reportażu; wypisuje informacje, które musi zgromadzić; ustala, z jakich rzetelnych źródeł musi skorzystać; przeprowadza wywiady z osobami, których dotyczy dany problem; porządkuje zgromadzony materiał; wybiera styl, którym się ma posłużyć • podsumowuje wiedzę na temat literatury współczesnej; hierarchizuje i syntetyzuje zgromadzone informacje • porządkuje informacje na temat wybranych motywów w literaturze; nazywa motywy, wskazuje przykłady realizacji w utworach literackich wszystkich epok • korzysta ze słowniczka pojęć; konfrontuje swoją wiedzę z ujednoliconym w podręczniku zapisem
--	--	--	--	---